

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ A DANÍ

Analýza transparentnosti nadačních fondů v České republice

Analysis of Endowment Funds Transparency in the Czech Republic

Student:

Lucie Rzymanová

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Šárka Kryšková, Ph.D.

Ostrava 2017

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a daní

Zadání bakalářské práce

Student: **Lucie Rzymanová**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6202R049 Účetnictví a daně**
Téma: **Analýza transparentnosti nadačních fondů v České republice**
Analysis of Endowment Funds Transparency in the Czech Republic

Jazyk vypracování: **čeština**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Charakteristika neziskového sektoru se zaměřením na nadační fondy
 3. Analýza informací zveřejňovaných ve veřejném rejstříku
 4. Analýza informací zveřejňovaných na webových stránkách
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v praxi*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 288 s. ISBN 978-80-7552-040-1.
DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v teorii*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 400 s. ISBN 978-80-7478-799-7.
MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 264 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Šárka Kryšková, Ph.D.**

Datum zadání: 18.11.2016

Datum odevzdání: 05.05.2017

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci, včetně přílohy č. 1 vypracovala samostatně.
Přílohu č. 2 a 3 jsem samostatně vložila.“

V Ostravě dne 5. 5. 2017

.....

Lucie Rzymanová

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Charakteristika neziskového sektoru se zaměřením na nadační fondy.....	7
2.1	Členění národního hospodářství podle principů financování	7
2.2	Členění národního hospodářství podle Pestoffa	8
2.3	Definice nestátních neziskových organizací.....	9
2.4	Charakteristické znaky neziskových organizací	10
2.5	Funkce nestátních neziskových organizací.....	11
2.6	Prospěšnost činností neziskových organizací	12
2.7	Veřejná prospěšnost.....	13
2.7.1	Veřejná prospěšnost a její legislativní úprava	13
2.8	Vize, poslání a cíle neziskových organizací	14
2.8.1	Vize.....	14
2.8.2	Poslání.....	15
2.8.3	Cíle.....	16
2.9	Právní úprava neziskových organizací	17
2.10	Nový občanský zákoník	18
2.11	Přehled neziskových organizací vyjmenovaných ve vyhlášce č. 504/2002 Sb.	20
2.12	Nadační fond dle NOZ č. 89/2012 Sb.....	21
2.12.1	Vývoj počtu nadačních fondů v letech 2014-2016	23
2.13	Komparace nadačního fondu a nadace.....	24
2.14	Oblast působení nestátních neziskových organizací	26
3	Analýza informací zveřejňovaných ve veřejném rejstříku	29
3.1	Transparentnost českých neziskových organizací	29

3.1.1	Tvorba transparentního prostředí na základě vlastní seberegulace neziskových organizací	30
3.1.2	Výzkum transparentnosti se zaměřením na prevenci proti terorismu.....	31
3.1.3	Transparentnost zdrojů příjmů a informace o dárcích	32
3.1.4	Studie zaměřená na profesionalitu řízení.....	32
3.2	Povinnost zveřejňování dle Zákona o účetnictví.....	33
3.3	Povinnost zveřejňování dle nového občanského zákoníku a zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob	35
3.4	Analýza transparentnosti NF	37
3.5	Vyhodnocení výsledků analýzy ze sbírky listin veřejného rejstříku	38
4	Analýza informací zveřejňovaných na webových stránkách.....	43
4.1	Vyhodnocení analýzy zveřejňování informací na webových stránkách.....	44
4.2	Komparace zveřejňování informací ve veřejném rejstříku a webových stránkách	47
4.3	Internetové stránky dle jednotlivých krajů	49
4.4	Založení nadačních fondů dle jednotlivých let.....	51
4.5	Výzkum dárcovství.....	52
4.6	Dárcovství v číslech.....	53
5	Závěr	58
	Seznam použité literatury	60
	Seznam zkratk.....	63
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Neziskový sektor je nedílnou součástí politického i ekonomického prostředí každé země. Neziskové organizace mají rozsáhlou působnost v oblasti kultury, ochrany kulturních památek, umění, ochrany životního prostředí, zdravotnictví či sociální péče, rozvoje komunit. Významnou část zaujímá také oblast sportu a ochrana lidských práv.

Proč jsou neziskové organizace zakládány? Odpověď na tuto otázku je velmi jednoduchá. Hlavním smyslem těchto organizací je snaha pomoci těm, kteří to potřebují. Za svou pomoc si ovšem neúčtují zisk, ten je rozdělen dále mezi ostatní, pro které je pomoc nezbytná.

V současné době se v neziskovém oboru angažuje čím dál více lidí, kteří v těchto organizacích působí. Dobrovolně pomáhají, podílí se na jejich chodu anebo je zakládají. Stoupající aktivita a projevený zájem je pro naši společnost dobrým znamením, že lidé nezavírají oči před problémy, se kterými se potýkají a snaží se jim jít vstříc a rozvíjet tak občanskou společnost.

Klíčovým znakem odlišujícím nestátní neziskové organizace od soukromého sektoru je ten, že neziskové organizace nejsou zakládány primárně za účelem vytváření zisku, nýbrž za účelem podat pomocnou ruku těm, kteří to uvítají.

Bakalářská práce bude rozdělena na dvě hlavní části, teoretickou a praktickou část. Účelem teoretické části práce je popsání a pochopení problematiky neziskového sektoru a jeho charakteristika, z jakých zdrojů je financován a jaké právní úpravě podléhá. Neziskových organizací existuje nepřeberné množství, tato práce se podrobně zaměřuje na nadační fondy. Jejich založení, vznik, charakteristické znaky, cíle a veřejnou prospěšnost.

Hlavním cílem praktické části je zaměřit se na dodržování povinností zveřejňování informací ve veřejném rejstříku a webových stránkách. Tyto povinnosti plynou z nového občanského zákoníku (dále jen NOZ), zákona o veřejných rejstřících a zákona o účetnictví. Analýza byla provedena na vzorku 112 nadačních fondů, kdy z každého kraje bylo vybráno osm zástupců.

Hlavním zdrojem informací pro tuto bakalářskou práci byly mimo knih doporučené literatury také zákony a vyhlášky České republiky. Dalším zdrojem informací byly internetové fóra a diskuze související s danou tématikou.

V teoretické části byla použita metoda deskripce a teoretického vymezení základních pojmů, které jsou úzce spojeny s problematikou neziskového sektoru. V praktické části byla opět použita metoda deskripce a dále metoda komparace. Následně bylo využito metody analýzy, která sloužila hlavně k zjišťování informací, které jsou zveřejňovány na webových stránkách nadačního fondu a ve veřejném rejstříku.

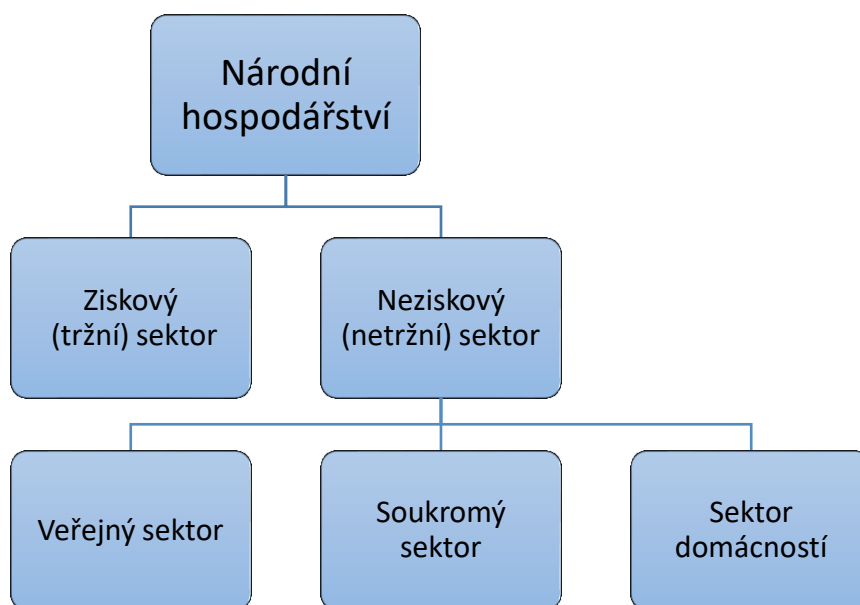
2 Charakteristika neziskového sektoru se zaměřením na nadační fondy

Pro pochopení principů, na kterých neziskové organizace (dále jen NO) fungují, je důležité znát vymezení prostoru, který je jim určen v rámci národního hospodářství. Tudiž vymezení mantinelů, ve kterých mohou plnit svou činnost a přitom plnit svá poslání ve vztahu k občanské společnosti, kterou pomáhají stabilizovat, kultivovat a ve které podporují demokratické principy jejího fungování. (Rektořík, 2010)

2.1 Členění národního hospodářství podle principů financování

Z hlediska financování můžeme členit národní hospodářství do několika sektorů, jak je uvedeno v Obr. 2.1:

Obr. 2.1 Členění národního hospodářství podle principů financování

Zdroj: vlastní zpracování dle REKTOŘÍK (2010, s. 13)¹

Ziskový (tržní sektor) je část národního hospodářství, která je financována z prostředků získaných subjekty ziskového sektoru z prodeje statků a služeb, které buď produkuje, nebo distribuují, a to za tržní cenu, která se na trhu vytváří na základě nabídky

¹REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5

a poptávky. Cílovou funkcí ziskového sektoru a také organizací, které v něm fungují, je tvorba zisku.

Neziskový (netržní sektor) je ta část národního hospodářství, ve které subjekty v ní fungující a produkující statky získávají prostředky pro svou činnost z takzvaných přerozdělovacích procesů, jejichž principy jsou popsány prostřednictvím veřejných financí. Cílovou funkcí neziskového sektoru není zisk, nýbrž přímé dosažení užitku.

Neziskový veřejný sektor je část neziskového sektoru, která je financována z veřejných financí, je řízena a spravována veřejnou správou, rozhoduje se v ní veřejnou volbou a podléhá veřejné kontrole. Cílové funkce je dosahováno prostřednictvím poskytování veřejné služby.

Neziskový soukromý sektor je ta část národního hospodářství, jejíž cílovou funkcí není zisk, ale přímý užitek. Je financována ze soukromých financí, tedy financí soukromých fyzických osob (dále jen FO) a právnických osob (dále jen PO), které se rozhodly vložit své soukromé finance do konkrétní, předem vymezené produkce nebo distribuce statků, aniž by čekaly, že jim tento vklad přinese zisk.

Sektor domácností má v rámci národního hospodářství významnou roli svým začleněním do koloběhu finančních toků a vstupem na trh produktu, faktorů a kapitálu. Tento sektor má význam pro formování občanské společnosti, jejíž kvalita je určující zpětně pro kvalitu těchto organizací. (Rektořík, 2010)

2.2 Členění národního hospodářství podle Pestoffa

Švédský ekonom Victor A. Pestoff využívá pro znázornění rozdělení národního hospodářství plochu trojúhelníku, do kterého jsou postupně zakreslovány základní bloky, které následně tvoří čtyři sektory. Výhodou tohoto uspořádání je, že z finální podoby trojúhelníku se dají vyčíst základní charakteristiky organizací, které v jednotlivých sektorech působí.

Konečná fáze zobrazení národního hospodářství (viz. Obr. 2.2) je doplněna zónami, ve kterých se činnosti a poslání organizací působících v jednotlivých sektorech překrývají. Jde o organizace tzv. hraniční či smíšené. Příkladem smíšené organizace je soukromá střední škola, která svým posláním zasahuje do veřejného sektoru, má privátní charakter a je z určité části financována z veřejných financí. Příkladem hraniční organizace je penzijní fond, který funguje na principech obchodního zákoníku ve formě akciové společnosti, ale dostává zákonem vymezené příspěvky z veřejných financí a způsob rozdělení zisku je rovněž vymezen

zákonem. Realitu nejvíce přibližuje skutečnost, že hranice mezi sektory jsou velmi neurčité, tedy jednotlivé sektory se navzájem ovlivňují a prolínají. Dá se také předpokládat, že mezi jednotlivými sektory bude docházet k posunům v závislosti na vývoji ekonomiky a společnosti.

Je tedy možné, že některé typy organizací v budoucnu odstoupí do pozadí a jiné se stanou dočasně převládajícími. Vymezení postavení a vztahů jednotlivých ekonomických subjektů, tedy také neziskových organizací, mění svoji podobu v závislosti na historických podmínkách, ekonomické a obecně společenské situaci. (Rektořík, 2010)

Obr. 2.2 Členění národního hospodářství podle Pestoffa

Zdroj: REKTOŘÍK (2010 s. 16)²

2.3 Definice nestátních neziskových organizací

Z široké škály literatury, zabývající se neziskovými organizacemi, byly vybrány příklady definic, dle jednotlivých autorů:

- neziskové organizace jsou organizace, které nebyly založeny či zřízeny za účelem podnikání. Jsou to organizace, o jejichž činnosti je jiný zájem, ať už státu, společnosti, či určité skupiny lidí. Tyto organizace působí v rámci neziskového sektoru, a to jak veřejného, tak i soukromého,

²REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5

- často používaný pojem nezisková organizace je v právním řádu České republiky naprosto neznámý pojem. Označuje organizaci, která vznikla za účelem vykonávání veřejně prospěšné činnosti, nikoliv za účelem dosahování zisku,
- neziskové organizace jsou právnické či sociální subjekty vytvořené za účelem výroby zboží a služby, jejichž stav nedovoluje, aby byly zdrojem příjmů, zisku nebo jiným finančním výnosem pro jednotky, které ji založily, řídí nebo financují. (Dobrozemský, Stejskal, 2015)

2.4 Charakteristické znaky neziskových organizací

Mezinárodní charakteristické znaky zpracovali vědci Salamon a Anheier. Oba jmenovaní autoři chápou nestátní neziskový sektor jako soubor institucí, které existují mimo státní struktury, ovšem slouží v zásadě veřejným zájmům, na rozdíl od zájmů nestátních. Za určující považují pět základních vlastností, podle nichž jsou NNO:

- **institucionalizované** (organized) – mají jistou institucionální strukturu, organizační skutečnost, bez ohledu na to, zda jsou formálně nebo právně registrovány,
- **soukromé** (private) – jsou odděleny od státní správy a nejsou ji řízeny, ovšem mohou mít státní podporu. Ve vedení nemohou být státní úředníci. Rozhodující však je, že základní struktura NO, je ve své podstatě soukromá,
- **neziskové** (non-profit) – tzn., že u NO se nepřipouští přerozdělování zisků vzniklých z činností organizace mezi vlastníky nebo vedení organizace. NO mohou svou činností vytvářet zisk, ten však musí být použit na cíle dané posláním organizace,
- **samosprávné a nezávislé** (self-governing) – mají své vlastní struktury a postupy, díky kterým je umožňována kontrola vlastní činnosti, tzn., že NO nejsou ovládány zvenčí, ale jsou schopny řídit samy sebe,
- **dobrovolné** (voluntary) – při své činnosti využívají dobrovolnou účast osob. Ať už je to výkon neplacené práce pro organizaci, či forma darů, nebo čestná účast ve správních radách.

Dalším typickým znakem je tzv. **veřejná prospěšnost**. NO, usilují o dobro lidí a zároveň také přispívají k veřejnému dobru. (Stejskal, Kuvíková, Maťátková, 2012)

2.5 Funkce nestátních neziskových organizací

Nestátní neziskový sektor zastává mnoho základních funkcí, a to primárně:

- funkci **ekonomickou** – toto odvětví má značný národohospodářský význam, díky svému začlenění do koloběhu výrobních faktorů, služeb a zboží,
- funkci **sociální**, která obsahuje:
 - funkci **servisní** – výkon a poskytování specifických statků,
 - funkci **participační** – uspokojování potřeby, sdružovat se, aktivně se zapojovat do chodu dané organizace a také se zapojovat do života společnosti,
- funkci **politickou**, která zahrnuje:
 - funkci **ochranářskou** – chrání jednotlivce i skupiny obyvatel před porušováním základních lidských práv. (Stejskal, Kuvíková, Mařátková, 2012)

Další členění **funkcí** uvádějí autoři Rektořík a kol. (2012), dle nich je funkce NO chápána následovně:

pomocí **funkcí** je naplňováno poslání organizace, dále je zabezpečován realizační proces organizace. Funkce se naplňují souborem činností. Jejich výsledkem je produkce statku (služeb), nebo podmínky pro produkci těchto statků. Může se ně pohlížet z dvojího hlediska a to:

- funkce, které prostřednictvím svých činností naplňují samo poslání organizace, se nazývají **primárními (hlavními) funkcemi**,
- funkce, které prostřednictvím svých činností vytvářejí podmínky pro plnění primárních funkcí, se nazývají **sekundárními (zabezpečovacími) funkcemi**,
- samostatně potom působí funkce **řídící**, kterou vykonávají ve většině neziskových organizací pracovníci zabezpečující současně funkce primární.

Funkce **primární** jsou velmi diferencované, neboť souvisí s diferencovaným posláním (příklady primárních funkcí: nemocnice, škola, divadlo, charita, ekologie, apod.), proto je obsah činnosti těchto funkcí velmi různorodý a často je obtížně definovatelný. Na rozdíl **sekundární** funkce, mají ve většině organizacích neziskového sektoru identickou strukturu, neboť plní:

- funkci personální,
- funkci provozní,

- funkci správní,
- funkci komplexního hospodaření.

2.6 Prospěšnost činností neziskových organizací

Jak již bylo zmíněno, neziskové organizace nejsou zakládány za účelem podnikání a tvorby zisku, či dalších podnikatelských benefitů, naopak za účelem tvorby užitku, který je směřován vlastním členům nebo celé společnosti. Tvorba primárních organizačně-právních norem pro neziskové veřejné i soukromé odvětví v 90. letech 20. století odkryla mnoho důležitých otázek. Například otázka veřejné či vzájemné prospěšnosti, případně i otázka veřejného zájmu státu na zabezpečování veřejných služeb.

V ČR vznikl v roce 2012 nový občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb.). Tento zákon aktuálně zachycuje charakter veřejně prospěšných NNO a definuje jej v § 146 následně: *„Veřejně prospěšná je právnická osoba, jejímž posláním je přispívat v souladu se zakladatelským právním jednáním vlastní činností k dosahování obecného blaha, pokud na rozhodování právnické osoby mají podstatný vliv jen bezúhonné osoby, pokud nabyla majetek z poctivých zdrojů a pokud hospodárně využívá své jmění k veřejně prospěšnému účelu.“*

Stejskal, Kuvíková, Mařátková (2012, s. 24) se domnívají, že definice daná zákonem nese s sebou možná negativa, se kterými je úzce spojena, jsou jimi:

- **„terminologie** – pojem „veřejná prospěšnost“ nelze jednoznačně definovat, protože se tato charakteristika významově vyvíjí, a nelze jej tedy vymezovat ani legislativní definicí. Jedná se o velmi zavádějící pojem. Státní moc bude kategorizovat, co je veřejně prospěšné a co není, což je nežádoucí pro celkové chápání veřejné prospěšnosti,
- **transparentnost NNO** – zákoník nesplňuje původní záměr řešit transparentnost všech NNO, neboť se dotýká výhradně těch subjektů, kterým bude statut veřejné prospěšnosti přiznán,
- **přístup k prostředkům z veřejných zdrojů** – zákon sice zajišťuje selekci subjektů, které žádají o prostředky z veřejných rozpočtů, avšak taková úprava je nekonceptní, nepřísluší občanskému zákoníku a nemůže jim být ani předjímána,
- **přidělování statusu** – bude založeno na schvalování oborné komise, a tedy i na posuzování jednotlivců. Tento akreditační proces bude znamenat zátěž, která

není nijak zdůvodněna a nepřinese občanské společnosti žádný přínos. Jakýkoli schvalovací proces popírá samotný smysl svobodné občanské společnosti.“

2.7 Veřejná prospěšnost

Slovní spojení „veřejný zájem“ není v legislativě zřetelně vymezen. Světově je uznávaná tzv. Lippmanova definice veřejného zájmu z roku 1921, která zní: *„Veřejný zájem je zřejmě tím, co by si lidé vybrali, kdyby viděli jasně a racionálně, a jednali nezaujatě a benevolentně.“* (Stejskal, Kuvíková, Maťátková, 2012)

Můžeme říci, že veřejná prospěšnost patří pod pojem veřejný zájem. Dobrozemský, Stejskal (2015, s. 25) tvrdí, že pojem veřejná, neboli všeobecná prospěšnost je využíván ve dvou významech:

„Prvním je spojení veřejné prospěšnosti se službami, které jsou poskytovány ve veřejném zájmu (tzn. pro všechny občany). V legislativě je možné poskytování těchto služeb ukotvit. Takový předpis pak musí obsahovat i podmínky jejich realizace, případně podmínky financování. Druhou možností je definování formálních podmínek, včetně právní formy, které je potřeba splnit, aby bylo možné veřejně prospěšné služby poskytovat. Druhým významem je spojení veřejné prospěšnosti s dalšími instituty, jako je například veřejně prospěšné zařízení, veřejně prospěšné práce, veřejnoprávní účel apod. Každý z těchto pojmů musí být jasně vymezen ve zvláštním právním předpise.“

2.7.1 Veřejná prospěšnost a její legislativní úprava

V současné době je veřejná prospěšnost zakotvena v NOZ, ovšem do budoucna se předpokládá schválení samostatného zákona s tímto námětem. Důležité je, uvědomit si, že zavedení statusu veřejné prospěšnosti je nezbytné pro posílení transparentnosti, profesionality i důvěryhodnosti českého neziskového sektoru.

ČR by se v tomto ohledu mohla inspirovat například Maďarskem, které zákon o veřejně prospěšných organizacích schválilo již v roce 1997, či sousedícím Polskem, kde byl zákon³ schválen v roce 2003.

Kvůli neexistenci zákona upravujícího veřejnou prospěšnost se ČR potýká s nejednotností reprezentace českých NO. O přijetí zákona se ČR pokouší neúspěšně již několik

³Zákon o veřejně prospěšných činnostech a dobrovolnictví, z roku 2003

let. Primární myšlenkou navrhovaného zákona o statusu veřejné prospěšnosti je vymezit veřejně prospěšné organizace, které poskytují veřejně prospěšné služby, jak uvádí studie Bachmanna z roku 2012 – „Transparentnost a veřejná prospěšnost českých neziskových organizací.“ Pomoci návrhu zákona o statusu veřejné prospěšnosti má být dosaženo těchto cílů:

- *„rozvinout poskytování veřejně prospěšných služeb a činností nestátními organizacemi,*
- *zrovnoprávnit všechny nestátní organizace poskytující veřejně prospěšné služby a činnosti bez ohledu na jejich právní formu,*
- *zajistit transparentnost nestátních organizací poskytujících veřejně prospěšné služby a činnosti včetně zajištění transparentnosti, profesionalizace a rozvoje organizací nyní považovaných za NNO,*
- *překonat roztržičnost právního prostředí, ve kterém jsou vykonávány veřejně prospěšné služby a činnosti,*
- *sjednotit přístup veřejné správy k subjektům poskytujícím veřejné služby a činnosti a zajištění transparentního prostředí poskytování finančních prostředků z veřejných rozpočtů,*
- *zajistit návaznost na v současnosti účinný občanský zákoník a na novou právní úpravu daní z příjmů,*
- *vznik centrálního veřejně přístupného rejstříku organizací se statusem veřejné prospěšnosti k zajištění veřejné kontroly v oblasti poskytování veřejně prospěšných služeb a činností.“*

2.8 Vize, poslání a cíle neziskových organizací

2.8.1 Vize

Definování vize je prvním krokem pro založení organizace, tak i pro úspěšné uplatnění jejího poslání a následným vypracováním strategického plánu. Rektořík a kol. (2010 s. 34) uvádějí charakteristiku formulace vize následovně:

- *„hledí do daleké budoucnosti,*
- *její definice je krátká,*
- *je srozumitelná pro každého,*
- *popisuje neměnný stav,*

- *může ji sdílet několik organizací v místě, regionu, ve státě, na kontinentě, ve světě.*“

Praktické příklady vizí:

- Chceme lepší budoucnost pro všechny!
- Chceme zvyšovat vzdělanost společnosti!
- Chceme podpořit vzdělanost společnosti!

2.8.2 Poslání

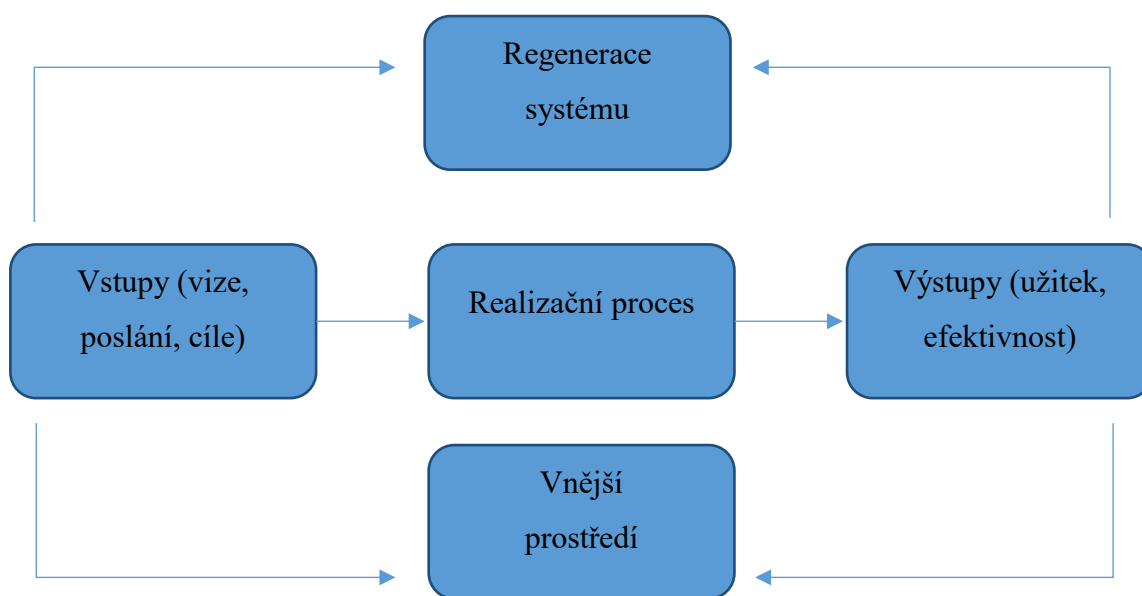
Oproti vizi má poslání konkrétní charakter, ve vztahu k důvodům, proč byla NO založena. Poslání musí být formulováno výstižně, originálně, působit poutavě, aby dostatečně odlišilo konkrétní organizaci od jiných podobně zaměřených organizací.

Poslání jako dominanta neziskové organizace by se mělo vyznačovat v první řadě těmito znaky:

- musí vycházet ze základní filozofie neziskových organizací, tzn. uspokojovat potřeby občanů,
- mělo by ctít, s ohledem na potřeby, které organizace zajišťují (vzdělání, kultura, zdravotnictví, ochrana životního prostředí, atd.) morální zásady a nesobecký, vstřícný pohled na svět,
- musí být natolik konkrétní, aby mohlo být podkladem pro stanovení cílů organizace. (Rektořík, 2010)

Obr. 2.3, který je umístěn na následující straně, zobrazuje model vstupů a výstupů „do a z“ systému neziskové organizace. Mezi vstupy patří zejména vize, poslání a cíle a mezi výstupy jsou zařazeny užitek a efektivnost.

Obr. 2.3 Model vstupů a výstupů do a ze systému neziskové organizace

Zdroj: vlastní zpracování dle REKTOŘÍK (2010, s. 35)⁴

2.8.3 Cíle

S posláním NO, jsou úzce spjaty její cíle. Rozumí se jimi stav, kterého má být dosaženo v určitém období. Cíle NO zpravidla najdeme v koncepci rozvoje, či strategickém plánu, případně krátkodobé cíle ve finančním plánu. Můžeme je členit dle níže uvedených kritérií:

1) kritérium času:

- cíle dlouhodobé (10 – 15 let),
- cíle střednědobé (3 – 10 let),
- cíle krátkodobé (pod 3 roky),
- cíle operativní,

2) kritérium adresnosti:

- zde jsou cíle členěny dle jednotlivých organizačních útvarů, až po jednotlivé pracovníky,

⁴REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5

3) kritérium funkce:

- cíle primárních funkcí,
- cíle sekundárních funkcí. (Rektořík, 2010)

2.9 Právní úprava neziskových organizací

V minulosti uváděl výčet právních forem neziskových organizací ZDP. Vymezení sloužilo jen k formulaci poplatníků, kteří si mohli uplatňovat snížení základu daně, ovšem tento zákon napomáhal k vymezení okruhu neziskových organizací, které bylo možné rozdělit do dvou skupin:

- **státní neziskové organizace** (organizační složky státu a příspěvkové organizace státu, obcí a krajů, státní fondy a subjekty, o kterých to stanoví zákon, mj. obce, kraje),
- **nestátní neziskové organizace** (školské právnické osoby, zájmová sdružení právnických osob, pokud mají tato sdružení právní subjektivitu a nejsou zřízena za účelem výdělečné činnosti, spolky, včetně svých organizačních jednotek a odborových organizací, politické strany a politická hnutí, registrované církve a náboženské společnosti, nadace a nadační fondy, honební společenstva, sdružení vlastníků jednotek, obecně prospěšné organizace, veřejné vysoké školy, veřejné výzkumné organizace).

Současný ZDP žádný okruh jmenovitě neobsahuje. Jen definuje pojem tzv. **veřejně prospěšný poplatník**. Dle zákona č. 586/1992 Sb. zní definice veřejně prospěšného poplatníka následovně:

§ 17a uvádí: „*Veřejně prospěšným poplatníkem je poplatník, který v souladu se svým zakladatelským právním jednáním, statutem, stanovami, zákonem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci jako svou hlavní činnost vykonává činnost, která není podnikáním.*“

Dle tohoto zákona veřejně prospěšným poplatníkem není:

- obchodní korporace,
- Česká televize, Český rozhlas a Česká tisková kancelář,

- profesní komora nebo poplatník založený za účelem ochrany a hájení podnikatelských zájmů svých členů, u nichž nejsou členské příspěvky osvobozeny od daně, s výjimkou organizace zaměstnavatelů,
- zdravotní pojišťovna,
- společenství vlastníků jednotek,
- nadace (která dle svého zakladatelského jednání slouží k podpoře osob blízkých zakladateli, nebo jejíž činnost směřuje k podpoře osob blízkých zakladateli).

2.10 Nový občanský zákoník

Od 1. 1. 2014 nabyl účinnosti zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Z aktuálního znění tohoto zákona, vyplývají například tyto skutečnosti:

- veškerá občanská sdružení a jejich organizační složky se od 1. 1. 2014 považují za spolky, hlavní spolky nebo pobočné spolky. Sdružení má právo změnit svoji právní formu na ústav nebo sociální družstvo podle jiného zákona. Do tří let musí uzpůsobit svoji vnitřní úpravu nové právní úpravě NOZ (§ 3045),
- od 1. 1. 2014 není možné založit OPS. Všechny vzniklé do 31. 12. 2013 se i nadále řídí dosavadními právními předpisy. OPS má právo změnit svoji právní formu na ústav, nadaci, nebo nadační fond podle NOZ; ustanovení NOZ o přeměně právní formy právnických osob se použijí obdobně (§ 3050),
- od 1. 1. 2014 není možné založit zájmové sdružení právnických osob. Doposud vzniklá sdružení se i nadále řídí dosavadními právními předpisy. Zájmové sdružení právnických osob má právo změnit svoji právní formu na spolek podle NOZ,
- nová úprava se dotýká i dalších právnických osob typu NNO, které jsou založeny podle zvláštních zákonů (například zákon č. 42/1980 Sb., o hospodářských stycích se zahraničím – podle něj vznikají některé komory, či zákon č. 101/1963 Sb., o právních vztazích v mezinárodním obchodním styku. Ty mohou fungovat dále podle dosavadních předpisů, případně se mohou přeměnit na spolek podle NOZ,
- podle NOZ, dle § 402, vzniká nová právní forma, kterou je ústav,
- NNO založené před 1. 1. 2014, které již po tomto datu nelze založit, jelikož jejich právní úprava byla zrušena, avšak mohou i nadále existovat a fungovat:

obecně prospěšná společnost (zákon o obecně prospěšných společnostech),
zájmová sdružení právnických osob (OZ 1964).

Přehled NNO, jejichž právní úprava je zakotvena v NOZ:

- spolek,
- ústav,
- společenství vlastníků,
- nadace a nadační fondy,
- přidružený fond.

Další nestátní neziskové organizace, které podléhají jiným právním předpisům:

- politické strany a politická hnutí,
- církve a náboženské,
- honební společenstva,
- veřejné vysoké školy,
- veřejné výzkumné instituce,
- školské právnické osoby,
- profesní či jiné komory.

Hraniční nebo smíšené NNO⁵, které jsou zakládány ve veřejném zájmu, jsou tyto: honební společenstva, veřejné vysoké školy, veřejné výzkumné instituce, společenství vlastníků jednotek, profesní či jiné komory vzniklé podle zvláštního zákona, a dále organizace vznikající podle zvláštních předpisů na mezinárodní bázi.

Speciální skupinou organizací, které mohou mít veřejně prospěšný účel svého založení, jsou obchodní korporace. Nový ZOK to ve vybraných případech umožňuje. Zvláštním případem je sociální družstvo, které je podtypem družstva, kdy ZOK jej umožňuje založit k vyvíjení obecně prospěšné činnosti v sociální oblasti. (Dobrozemský, Stejskal, 2015)

⁵REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5

2.11 Přehled neziskových organizací vyjmenovaných ve vyhlášce č. 504/2002 Sb.

Tato vyhláška se týká účetních jednotek, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání a na které se vztahují zvláštní právní předpisy. Jedná se zejména o tyto účetní jednotky:

- politické strany a politické hnutí,
- spolky podle občanského zákoníku,
- církve a náboženské společnosti,
- obecně prospěšné společnosti,
- zájmová sdružení PO,
- organizace s mezinárodním prvkem,
- nadace a nadační fondy a ústavy podle občanského zákoníku,
- společenství vlastníků jednotek podle občanského zákoníku,
- veřejné vysoké školy,
- Česká televize,
- Český rozhlas,
- profesní komory,
- jiné účetní jednotky, které nebyly založeny a zřízeny za účelem podnikání.

Následující Tab. 2.1, zobrazuje současnou právní úpravu jednotlivých druhů neziskových organizací.

Tab. 2. 1 Právní úprava jednotlivých neziskových organizací

DRUH NEZISKOVÉ ORGANIZACE	PRÁVNÍ ÚPRAVA
Politické strany a politická hnutí	Zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích
Církve a náboženské společnosti	Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností
Školské právnické osoby	Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším a jiném vzdělávání (školský zákon)
Veřejné výzkumné instituce	Zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích
Honební společenstva	Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti
Obecně prospěšné společnosti	Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech

Profesní či jiné komory	Podle zvláštního zákona
Veřejné vysoké školy	Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách
Nadace a nadační fondy	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
Společenství vlastníků	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
Spolky	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
Ústav	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zdroj: vlastní zpracování

2.12 Nadační fond dle NOZ č. 89/2012 Sb.

Do konce roku 2013 se nadační fondy řídily zákonem č. 227/1997 Sb. o nadacích a nadačních fondech. Ovšem od 1. 1. 2014 vstoupil v platnost zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Nadační fond nově spadá do kategorie tzv. fundací, resp. právnických osob, které jsou tvořeny majetkovým základem k určitému účelu. Dalším typem fundace podle NOZ je nadace a ústav.

Dle § 303 zákona č. 89/2012 Sb., jsou fundace charakterizovány takto: „*Fundace je právnická osoba vytvořená majetkem vyčleněným k určitému účelu. Její činnost se váže na účel, k němuž byla zřízena.*“ § 304 dále uvádí, že: „*Fundace je ustavena zakladatelským právním jednáním nebo zákonem, v nichž musí být určeny i její majetkové zajištění a účel.*“

Zřizovatelem nadačního fondu může být každá FO nebo PO. V případě, že má nadační fond jen jednoho zřizovatele, musí být sepsána zakládací listina v podobě notářského zápisu. Je-li zřizovatelů několik, uzavřou mezi sebou zakládací smlouvu, kterou podepíší a pravost podpisů ověří. (www.epravo.cz)

Nadační fond vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku. Dle § 394 zakladatel zakládá nadační fond k účelu užitečnému společenský nebo hospodářsky. V názvu nadačního fondu musí být obsaženo slovo „nadační fond“.

V § 396 je definováno, jaké minimální údaje má obsahovat zakladatelské právní jednání, musí obsahovat alespoň:

- název a sídlo nadačního fondu,
- jméno zakladatele a jeho bydliště nebo sídlo,

- vymezení účelu, pro který se nadační fond zakládá,
- údaj o výši vkladu, popřípadě o jeho nepeněžitém předmětu,
- počet členů správní rady i jména a bydliště jejích prvních členů a údaj, jakým způsobem členové správní rady za nadační fond jednají,
- počet členů dozorčí rady i jména a bydliště jejích prvních členů, nebo jméno a bydliště prvního revizora,
- určení správce vkladů,
- podmínky pro poskytování příspěvků z majetku nadačního fondu nebo vymezení okruhu činností, jež nadační fond může vzhledem k svému účelu vykonávat.

K návrhu na zápis NF do nadačního rejstříku musí být kromě nadační listiny předloženy následující dokumenty:

- čestná prohlášení členů správní a dozorčí rady o tom, že splňují všechny podmínky stanovené zákonem pro výkon uvedené funkce a souhlas s ustanovením do funkce,
- prohlášení správce vkladu o tom, jak spravuje vklad zřizovatele,
- doklad o splacení peněžního vkladu,
- je-li zřizovatelem právnická osoba, doklad o tom, že je právnickou osobou,
- souhlas majitele domu, v němž je sídlo nadačního fondu, s umístěním sídla,
- výpis z katastru nemovitostí, v němž je sídlo nadačního fondu.⁶

Dle § 398 majetek nadačního fondu tvoří soubor, který vznikl z vkladů a darů, jejichž předmět nemusí splňovat předpoklad trvalého výnosu. Co je v majetku nadačního fondu, nelze zastavit, ani jinak použít k zajištění dluhu. Nadační fond nevytváří nadační jistinu ani nadační kapitál. Dále v § 399 je upravena změna právní formy nadačního fondu na nadaci.

Pokud není trvale možné, aby nadační fond nadále plnil svůj účel, rozhodne správní rada o zrušení nadačního fondu s likvidací a zvolí likvidátora. Pokud nadační fond neplní účel, ke

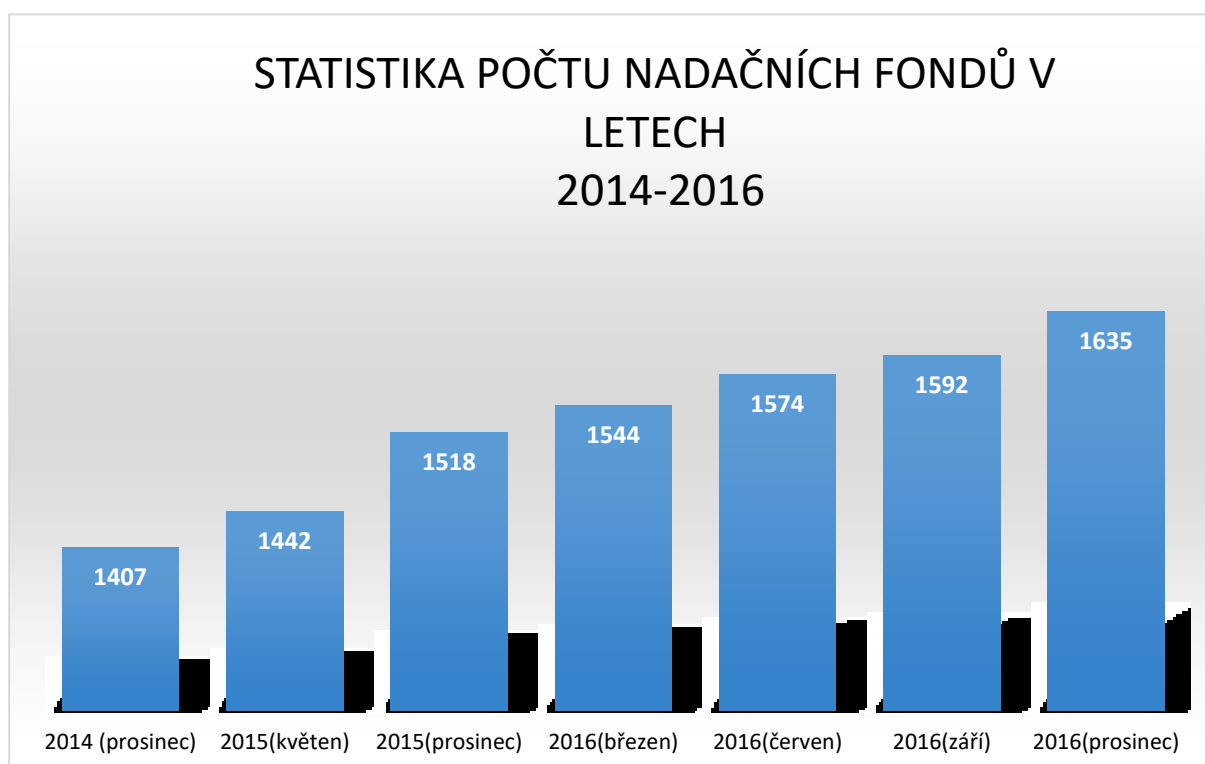
⁶EPRÁVO. *Nadační fond podle nového občanského zákoníku* [online]. Praha: Mgr. Kristýna Sojková, 2014 [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nadacni-fond-podle-noveho-obcanskeho-zakoniku-94584.html>

kterému byl zřízen, soud jej zruší na návrh osoby, která na tom osvědčí právní zájem, a nařídí jeho likvidaci (§ 401).

2.12.1 Vývoj počtu nadačních fondů v letech 2014-2016

Následující Graf 2.1 ukazuje vývoj počtu NF v České republice v letech 2014 – 2016. Z grafu lze vyčíst, že počet nadačních fondů každoročně stoupá, což je pro občanský rozvoj dobrým znamením. Za poslední dvě léta stoupl počet NF o 228, průměrný roční nárůst byl tedy 114 organizací. Můžeme předpokládat, že koncem roku 2017 se počet NF bude přibližovat číslu 1800.

Graf 2. 1 Statistika počtu nadačních fondů v letech 2014-2016

Zdroj: vlastní zpracování dle dokumentu - Statistika počtu NNO v letech 2014-2016 podle údajů z ČSÚ⁷

⁷NEZISKOVKY. *Statistika počtu NNO v letech 2014 až 2016 podle údajů ČSÚ*. [online]. 2016 [cit. 20170501]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/data/Statistika%20po%C4%8Dtu%20nest%C3%A1tn%C3%AADch%20neziskov%C3%BDch%20organizac%C3%AD%202014_2016_prosinec%202016txt16356.pdf

2.13 Komparace nadačního fondu a nadace

Jak již bylo uvedeno výše, do konce roku 2013 byly nadační fondy a nadace upravovány jednotným zákonem č. 227/1197 Sb. Zákon o nadacích a nadačních fondech, měl za úkol jasně vymezit obsah jejich působnosti. Úprava tohoto zákona byla účinná do konce roku 2013. Od 1. 1. 2014 vstoupil v platnost zákon č. 89/2012 Sb. tzv. NOZ. Podle zákona č. 227/1997 Sb. jsou nadační fondy a nadace definovány takto:

„Nadace nebo nadační fond jsou účelová sdružení majetku 1) zřízená a vzniklá podle tohoto zákona pro dosahování obecně prospěšných cílů. Obecně prospěšným cílem je zejména rozvoj duchovních hodnot, ochrana lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot, ochrana přírodního prostředí, kulturních památek a tradic a rozvoj vědy, vzdělání, tělovýchovy a sportu.“

S účinností NOZ byl zákon č. 227/1997 Sb. nahrazen v plném rozsahu zákonem č. 89/2012 Sb. Dle nové právní úpravy řadíme nadační fondy a nadace do takzvaných „fundací.“⁸ V NOZ jsou nadace upravovány v § 306 – 393. Dle § 306 zní definice nadace následovně:

„Zakladatel zakládá nadaci k trvalé službě společensky nebo hospodářsky užitečnému účelu. Účel nadace může být veřejně prospěšný, spočívá-li v podpoře obecného blaha, i dobročinný, spočívá-li v podpoře určitého okruhu osob určených jednotlivě či jinak.“

„Zakazuje se založit nadaci za účelem podpory politických stran a hnutí nebo jiné účasti na jejich činnosti. Zakazuje se založit nadaci sloužící výlučně výdělečným cílům. Plní-li nadace zakázaný účel, soud ji i bez návrhu zruší a nařídí její likvidaci.“

§ 307 říká: *„Nadace může podnikat, pokud podnikání představuje pouhou vedlejší činnost a výtěžky podnikání slouží jen k podpoře jejího účelu; nadace však podnikat nesmí, pokud to zakladatel v nadační listině vyloučil. Za stejných podmínek může nadace převzít vedení obchodní společnosti.“*

Ačkoliv pojmy nadace a nadační fond zní velmi podobně, existují mezi nimi určité rozdíly. Nejzásadnější rozdíly mezi nadací a NF jsou uvedeny v Tab. 2. 2, která se nachází na následující straně.

⁸ Blíže jsou fundace popsány v kapitole 2. 12 Nadační fond dle NOZ č. 89/2012 Sb.

Tab. 2.2 Komparace nadace a nadačního fondu

OBLAST SROVNÁVÁNÍ	NADACE	NADAČNÍ FOND
Délka trvání	Zakladatel zakládá nadaci k TRVALÉ službě společensky nebo hospodářsky užitečnému účelu	Zakladatel zakládá nadační fond k témuž účelu jako nadaci, avšak fondy jsou považovány za útvary DOČASNÉHO charakteru
Název	Název nadace obsahuje slovo „nadace“	Název nadačního fondu musí obsahovat slova „nadační fond“
Vklady	Je-li předmět vkladu do nadace nepeněžitý, musí splňovat předpoklad trvalého výnosu a nesmí sloužit jako jistota	Předmět vkladů nemusí splňovat předpoklad trvalého výnosu, ale též nesmí sloužit jako jistota
Vkladová povinnost	Před vznikem nadace se vkladová povinnost splní alespoň tak, aby souhrnná výše vkladů odpovídala alespoň částce 500 000 Kč	Zákon žádnou vkladovou povinnost pro nadační fond neuvádí
Majetek	Majetek nadace tvoří nadační jistina (alespoň 500 000 Kč) a ostatní majetek; peněžním vyjádřením nadační jistiny je nadační kapitál, jehož výše se zapisuje do veřejného rejstříku a je obsažen v zakládací listině nadace	Nadační fond NEVYTVÁŘÍ nadační jistinu ani nadační kapitál
Zrušení z likvidací	Bylo-li dosaženo účelu, pro který byla nadace založena, je nadace zrušena a správní rada zvolí likvidátora	Není-li trvale možné, aby NF nadále plnil svůj účel, rozhodne správní rada o zrušení nadačního fondu s likvidací a zvolí likvidátora
Přeměna	K přeměně nadace může dojít její fúzí sloučením s jinou nadací nebo nadačním fondem, anebo změnou právní formy na nadační fond	Připustí-li to výslovně zakladatelské právní jednání, může správní rada rozhodnout po předchozím vyjádření dozorcí rady nebo revizora o změně právní formy NF na nadaci

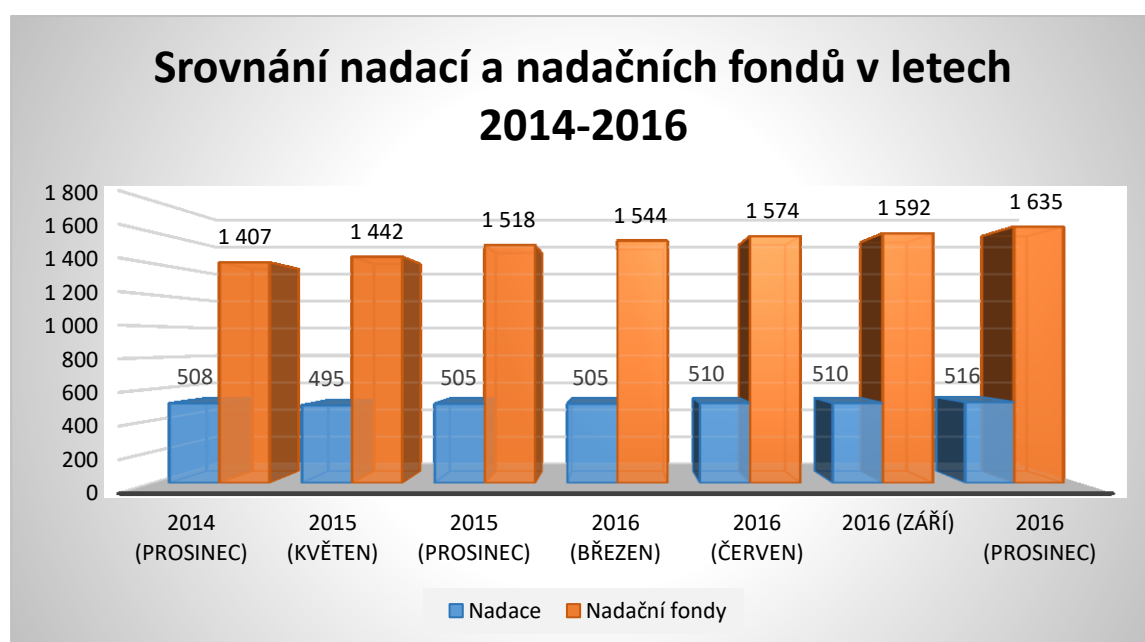
Zdroj: vlastní zpracování dle⁹

⁹DONORSFORUM. *Průvodce Občanským zákoníkem pro nadace a nadační fondy* [online]. Kolektiv autorů pod vedením JUDr. Hany Frišenské, 2013 [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: www.donorsforum.cz/pages/serve.php?file..pruvodce..nadace-a-nadacni-fondy

V následujícím grafu je uveden vývoj nadací a nadačních fondů v letech 2014 – 2016. Jak lze z grafu vyčíst, počet nadačních fondů je téměř dvojnásobný k počtu nadací v ČR.

Z grafu lze vidět, že počet nadací a nadačních fondů nemá příliš skokový vývoj, nýbrž pomalu stoupající. Zatímco v roce 2014 byl počet nadačních fondů 1 407, v roce 2016 byl jejich počet 1 635, což znamená, že v průběhu dvou let, stoupl počet nadačních fondů o 228. Vývoj nadací má zcela pomalejší průběh, v období dvou let jejich počet stoupl pouze o 8 nadací.

Graf 2.2 Srovnání a vývoj nadací a nadačních fondů v letech 2014-2016

Zdroj: vlastní zpracování dle dokumentu - Statistika počtu NNO v letech 2014-2016 podle údajů z ČSÚ¹⁰

2.14 Oblast působení nestátních neziskových organizací

Nestátní neziskové organizace zaujímají široký obzor působnosti. Každá organizace má danou svou filozofii, svůj účel, poslání, vizi, kterou se řídí. Jasně stanoveno, kdo je její cílovou skupinou, pro kterou bude podána pomocná ruka.

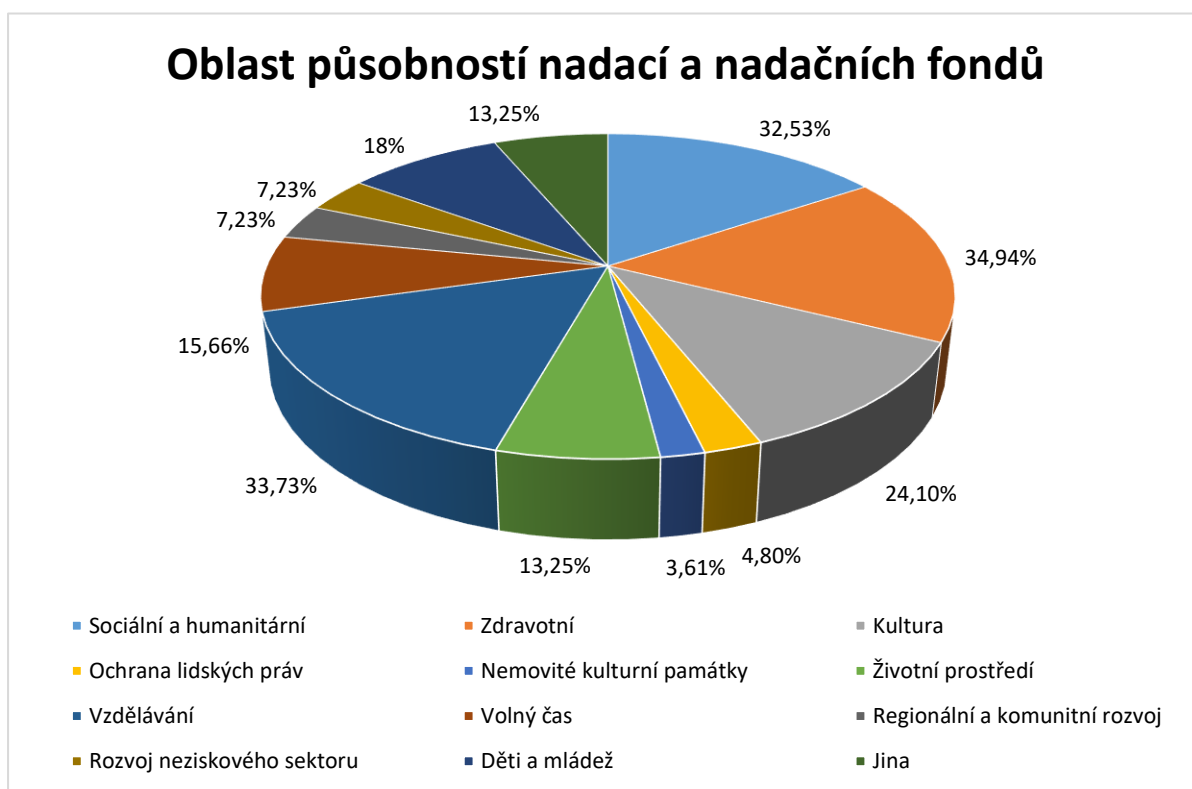
¹⁰NEZISKOVKY. *Statistika počtu NNO v letech 2014 až 2016 podle údajů ČSÚ*. [online]. 2016 [cit. 20170501]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/data/Statistika%20po%20C4%8Dtu%20nest%20A1tn%20ADch%20neziskov%20BDch%20organizac%20AD%202014_2016_prosinec%202016txt16356.pdf

Oblast působení NNO:

- „kultura, ochrana památek, umění,
- výzkum a vzdělání,
- zdravotní péče a sociální služby,
- ochrana životního prostředí, ekologická výchova,
- ochrana lidských práv, komunitní rozvoj,
- práce s dětmi a mládeží,
- rekreace, sport, tělovýchova,
- ostatní (např. podpora neziskového sektoru, informační služby, podpora dárcovství, a dobrovolnictví).“¹¹

Následující graf znázorňuje pole působností nadace a NF v oblasti České republiky.

Graf č. 2. 3 Oblast působnosti nadací a nadačních fondů

Zdroj: vlastní zpracování dle Fóra dárců, 2015 (www.donorsforum.cz)

¹¹ŠKARABELOVÁ, S. (ed.) *Definice neziskového sektoru* (Sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS). Brno: CVNS, 2005, s. 51. ISBN 80–239–4057–0. Dostupné z: http://cvns.econ.muni.cz/prenos_souboru/is/soubory/web/138-scan22-definice-neziskoveho-sektoru.pdf

Podle výše uvedeného grafu vidíme, že nejobsáhlejší působností nadací a nadačních fondů je oblast zdravotnictví, která zaujímá 34,94 % z celého celku. Druhu pozici zaujímá oblast vzdělávání, která tvoří 33,73 %. Na dalším místě je oblast sociální a humanitární, která představuje 32,53 % z celého úhrnu. Na posledních příčkách se umístily nestátní neziskové organizace, které působí v okruzích ochrany lidských práv a nemovitých kulturních památkách, kde se jejich pole působnosti nepřesahuje 5 %.

S účinností NOZ, mimo zavedení souhrnného názvu fundace, je v současné době nadacím umožněno měnit jejich účel a to i během doby jejich existence, což předešlý zákon č. 227/1997 Sb., zákon o nadacích a nadačních fondech, neumožňoval.

NOV v §321 tvrdí, že:

- *„Nezakládá-li nadační listina právo změnit účel nadace zakladateli nebo některému orgánu nadace, může tento účel změnit soud na návrh nadace schválený správní i dozorčí radou. Nesouhlasí-li však s takovou změnou zakladatel nebo osoba určená v nadační listině, soud návrh zamítne.“*
- *„Nadace zveřejní bez zbytečného odkladu po podání návrhu oznámení o navrhované změně. Každý, kdo na tom má právní zájem, může proti návrhu u soudu odporovat ve lhůtě jednoho měsíce ode dne, kdy bylo oznámení zveřejněno.“*

3 Analýza informací zveřejňovaných ve veřejném rejstříku

3.1 Transparentnost českých neziskových organizací

Dle vypracované studie z roku 2012 Pavla Bachmanna z Univerzity v Hradci králové, katedry managementu – Transparentnost a veřejná prospěšnost českých neziskových organizací se počátek vzniku nezávislých a svobodných NNO v ČR pojí s obdobím po roce 1989. V tomto čase nebylo hledisko transparentnosti NNO bráno dostatečně vážně, a to z několika důvodů: obav ze zasahování státu do činnosti NO, které mají být nezávislé, neznalosti práva obecně, dále pak neznalost práva, týkajícího se v té době nové problematiky NO a nedostatku zájmu o NO jako takové.

Poprvé s ohledem na transparentnost, začaly být NNO státem regulovány zákonem o nadacích z roku 1997. Díky tomuto právnímu předpisu, se počet nadačních subjektů z několika tisíců zredukoval pouze na 150. Od této éry, tedy roku 1998, se začíná stát prostřednictvím Rady vlády pro nestátní neziskové organizace (RV NNO), znovu zabývat potřebami NNO, zvláště v oblasti legislativy, což má za následek i zpřesňování požadavků v oblasti transparentnosti.

Díky aktivitám RV NNO a vyšší informovanosti státu o problematice NNO, vyžadují jednotlivá ministerstva, poskytující NNO dotační prostředky, určitou úroveň správy neziskových organizací. Sledování transparentnosti přešlo z úrovně státu na úroveň jednotlivých krajů, což se nakonec ukázalo jako pozitivní opatření, jelikož působnost a dopady NO bylo možné lépe kontrolovat. Dalším významným krokem byl vstup ČR do EU, a to 1. května 2004, kdy na české NO byly kladeny větší nároky z hlediska transparentnosti. Organizace, které žádaly financování svých aktivit z fondů EU, musely splnit řadu pravidel týkajících se transparentnosti, a to zejména: předkládání výročních zpráv nebo zpráv o činnosti, vedení podvojného účetnictví, ověření účetní závěrky auditorem, partnerství, prospěšnost vůči místu, či regionu aj.

Vytváření transparentního prostředí NO ze strany státu, je spojeno se vznikem nového občanského zákoníku (dále jen NOZ) a legislativních norem s tímto zákoníkem spojených, zejména zákonem o statusu veřejné prospěšnosti. Téma veřejné prospěšnosti je diskutováno již dlouhou dobu, nicméně dosud nebylo dokončeno, čímž zůstáváme jedinou zemí Evropské unie,

bez úpravy veřejné prospěšnosti. Faktem ovšem je, že by významně přispěl k oddělení organizací veřejně prospěšných od subjektů prospěšných vzájemně nebo dokonce vůbec neprospěšných.

3.1.1 Tvorba transparentního prostředí na základě vlastní seberegulace neziskových organizací

Se stoupající nedůvěryhodností českého neziskového sektoru, se některé organizace začaly samy zabývat zprůhledněním situace a vytvářet tak vlastní standardy transparentnosti. Takovéto regulaci vlastního chování říkáme **seberegulace**. Nadační fond Via Vitae (2006) uvádí, že: „*Transparentnost neziskových organizací je spojena se způsobem jejich fungování, hospodaření a vystupování na veřejnosti. Nezisková organizace, která se deklaruje jako transparentní by měla o sobě prezentovat jisté minimum údajů, které překračuje minimum zákonné.*“

Prvním krokem NO v oblasti seberegulace je obvykle vytvoření vlastního etického kodexu. Kodex obsahuje zejména poslání, závazek odpovědnosti transparentnosti, způsob využití organizačních zdrojů, způsoby řízení, úlohu správní rady, úpravu vztahů s dárci, aj.

S výjimkou výše uvedených iniciativ, jsou zde také pokusy o vytvoření skupin organizací, které se považují za transparentní či odpovědné. Podstatným regulátorem v oblasti nadací a nadačních fondů je spolek Fórum dárců. Pro členství v Asociaci nadačních fondů, respektive v Asociaci nadací, stanovilo Fórum dárců podmínku přistoupení k etickému kodexu, který obsahuje důležité prvky transparentnosti a odpovědnosti. Obdobou iniciativ Fóra dárců je iniciativa Nadačního fondu Via Vitae¹², spočívající v dodržování tzv. minima transparentnosti neziskových organizací. Z toho vyplývá, že organizace, dle zmíněného fondu o sobě poskytuje z vlastní vůle ucelený obraz, tudíž zveřejňuje údaje o organizaci tak, aby byly přehledné, široce dostupné, časově aktuální¹³, nevyvolávaly klamný dojem, ani nebyly zavádějící. Minimální údaje, které by o sobě měla NO zveřejnit, jsou uvedeny v Tab. 3.1, uvedené na následující straně.

Tab. 3.1 Seznam minimálních údajů, které by NO o sobě měla zveřejnit

¹² Nadační fond Via Vitae je zaměřen nejen na fundace, ale na všechny typy neziskových subjektů.

¹³ Uvedené informace by neměly být starší jednoho roku

POSLÁNÍ (ÚČEL)	ZÁKLADNÍ PŘEDSTAVA O SMYSLU EXISTENCE ORGANIZACE
Aktivity organizace	Aktivity, prostřednictvím kterých je naplňováno poslání organizace
Organizační dokumenty a informace	Základní dokument, dle kterého se organizace řídí nebo podle kterého vznikla (stanovy, statut, zakladatelská listina). Jména statutárních orgánů, s výjimkou spolku, dále jména nejvyšších členů orgánů. Organizační struktura.
Finanční zdroje	Ve strukturované podobě: dotace z veřejné správy, dotace z Evropské unie, dary firem, nadační dary, dary FO, příjmy z hlavní činnosti, příjmy z doplňkové činnosti.
Hospodaření organizace	Základní dokumenty účetní závěrky: výkaz zisku a ztráty, rozvaha za jednotlivé roky činnosti organizace, minimálně za uplynulé 3 kalendářní roky. Výdaje/náklady na správu organizace, na mzdy, na hlavní a vedlejší činnost.
Partnerství	Zapojení do sítí, asociací, projektových partnerů. Významní partneři a dodavatelé (nad 100 000 Kč).

Zdroj: vlastní zpracování dle studie Bachmanna – Transparentnost a veřejná prospěšnost českých neziskových organizací z roku 2012¹⁴

3.1.2 Výzkum transparentnosti se zaměřením na prevenci proti terorismu

První část výzkumu „Transparentnost a veřejná prospěšnost českých neziskových organizací“ se zaměřila na samoregulaci NO, v podobě zveřejňování informací na webových stránkách. Ukázalo se, že webovým představením disponuje necelá 1/3 organizací, vlastní etický kodex má 3 % organizací, a méně než 1 % organizací mělo individuální kodex fundraisingu¹⁵. Jen u 7 % institucí byly nalezeny výroční zprávy.

Větší úspěch zveřejňování informací byl zaznamenán u organizací, které byly součástí určité sítě neziskových subjektů. Studie poukazuje na skutečnost, že postupně se rizika zneužívání legitimních organizací snižují, avšak pořád přetrvává nebezpečí tzv. „spící“ organizací, které jsou zaregistrovány pouze formálně. Je důležité věnovat těmto organizacím pozornost, neboť nahrávají korupčnímu prostředí a mohou být založeny za účelem legalizace výnosů z trestné činnosti, eventuálně financování terorismu. Alarmující je, že 42 % nadací

¹⁴BACHMANN, P. [online] *Transparentnost a veřejná prospěšnost českých neziskových organizací*. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/studie_bachmann_pro_web.pdf

¹⁵ Kodex fundraisingu znamená, že daná organizace nepřijímá dary například od: společností obchodujících se zbraněmi a vojenskou technikou, společností podnikajících v tabákovém průmyslu, výrobců alkoholických nápojů, společností poškozujících životní prostředí, společností využívajících dětskou pracovní sílu, politických stran, společností poskytujících rychlé úvěry, společností provozujících herní a hazardní hry.

nesplnilo zákonné požadavky na zveřejňování údajů. Tento závěr vedl odborníky k potřebě založení oficiálního registru neziskových organizací.

3.1.3 Transparentnost zdrojů příjmů a informace o dárcích

Další částí, na kterou se výzkum zaměřil, je aktuálnost informací poskytovaných na webových stránkách. Oproti ostatním oblastem lze výstup považovat za přijatelný, neboť 15 % neziskových organizací mělo svůj web dlouhodobě neaktuální. Naopak přístupnost výročních zpráv je celkově nízká, zveřejňuje ji jen 23,3 % NO.

Důležitou součástí webových stránek je zveřejňování jmen dárců, včetně výše jejich darů. Je to vhodný způsob k vytváření dlouhodobých vztahů s dárci, kteří mohou být rozhodující pro budoucnost organizace. Bohužel, jak studie ukazuje, své dárce zveřejňuje pouze 44,6 % NO, které mají své webové stránky. Nejlépe si v této oblasti vedou církevní organizace, které zveřejňují 88 % svých dárců.

3.1.4 Studie zaměřená na profesionalitu řízení

Ukázalo se, že slabou stránkou NO je profesionalita řízení, ačkoliv členové NO jsou většinou odborníci na řešení potřeb cílové skupiny, postrádají manažerské vzdělání a dovednosti. Chad, Kyriazis a Motioin (2014) ve své publikaci „Bringing marketing into non-profit organizations“ poukazují na základní chyby manažerů NO, a to zejména:

- manažeři často podceňují potřebu zavedení marketingové orientace,
- zavádění potřebných změn v rámci neziskové organizace je obtížné, a to i pro zkušené manažery, protože každá organizace je unikátní,
- zaměstnanci čelí změnám v obsahu své pracovní náplně zahrnující zvýšenou profesionalitu a odpovědnost, propojenou se zaváděním nového podnikatelského jazyka,
- zavedení marketingové orientace umožní charitativním organizacím zlepšit svou výkonnost (v oblasti dodávaných služeb i při generování příjmů),
- tradiční zaměstnanci zpravidla nerozumí skutečným výhodám marketingu a významu tržní orientace.

V této oblasti si opět nejlépe vedou účelová zařízení církví a nadace, které dosáhly vysokého hodnocení téměř ve všech hodnocených oblastech¹⁶. O něco horší skóre v oblasti personality bylo zjištěno u nadačních fondů.

Z pohledu státu jsou nadační fondy soukromými subjekty, které jsou na státu nezávislé. Jejich hlavním posláním je financování a kontrola projektů, které jsou v harmonii s jejich statutem.

Zjednodušeně můžeme konstatovat, že transparentní jednání organizace je takové, kdy organizace informuje veřejnost o své individuální činnosti. Tudíž o její podstatě, průběhu, aktivitách, využití zdrojů. Za transparentní organizace považujeme jen ty, které výše uvedené informace zveřejňují, tak aby byly v případě potřeby dostupné. Z pohledu vztahů organizace s širokou veřejností je zveřejňování těchto informací zásadní.

3.2 Povinnost zveřejňování dle Zákona o účetnictví

Od 1. 1. 2016 zákon rozlišuje účetní jednotky mikro, malé, střední a velké. Kategorie účetních jednotek a jejich hraniční hodnoty jsou součástí zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Dle tohoto zákona jsou brány na zřetel následující kritéria (aktiva celkem, roční úhrn čistého obratu, průměrný počet zaměstnanců). Hodnoty hraničních hodnot jsou uvedeny v § 1b, § 1c, § 1 d a § 1f.

Hodnotová kritéria jednotlivých kategorií účetních jednotek

Mikro účetní jednotka je subjekt, který k rozvahovému dni **nepřekračuje** alespoň dvě z těchto tří kritérií:

- aktiva celkem **9 000 000 Kč**,
- čistý obrat **18 000 000 Kč**,
- průměrný počet zaměstnanců během účetního období **10**.

Malá účetní jednotka je subjekt, který k rozvahovému dni **nepřekračuje** alespoň dvě z těchto tří kritérií:

- aktiva celkem **100 000 000 Kč**,

¹⁶ Strategické řízení, finanční řízení, řízení lidských zdrojů včetně dobrovolníků a marketingové řízení

- čistý obrat **200 000 000 Kč**,
- průměrný počet zaměstnanců během účetního období **50**.

Střední účetní jednotka je subjekt, který k rozvahovému dni **nepřekračuje** alespoň dvě z těchto tří kritérií:

- aktiva celkem **500 000 000 Kč**,
- čistý obrat **1 000 000 000 Kč**,
- průměrný počet zaměstnanců během účetního období **250**.

Velká účetní jednotka je subjekt, který k rozvahovému dni **nepřekračuje** alespoň dvě z těchto tří kritérií:

- aktiva celkem **500 000 000 Kč**,
- čistý obrat **1 000 000 000 Kč**,
- průměrný počet zaměstnanců během účetního období **250**.

Pokud zákon nebo zvláštní právní předpis nestanoví jinak, účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví v plném rozsahu. Vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu, může účetní jednotka, pokud je malou účetní jednotkou nebo mikro účetní jednotkou a nemá povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem. Za předpokladu, že nadační fond splňuje toto kritérium, může dle § 9 odst. 3 a 4 vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu.

Účetní jednotky sestavují účetní závěrku v plném nebo zkráceném rozsahu. Ve zkráceném rozsahu mohou sestavit účetní závěrku účetní jednotky, které nejsou povinny mít účetní závěrku ověřenou auditorem. Malé a mikro účetní jednotky nejsou povinny sestavovat přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu.

Od 1. 1. 2016 se změnily i podmínky pro ověřování účetní závěrky auditorem, dle § 20 zákona o účetnictví, účetní závěrka nadačních fondů (tedy malých účetních jednotek), bude podléhat auditu, pokud k rozvahovému dni účetního období, překročily nebo již dosáhly alespoň 2 hodnoty uvedené v § 20c (hodnota aktiv celkem 40 mil. Kč, roční úhrn čistého obratu 80 mil. Kč, průměrný počet zaměstnanců 50). Na tyto kritéria se pohlíží za běžné účetní období a období bezprostředně předcházející.

Od 1. 1. 2016 stanoví povinnost zveřejňovat účetní závěrku a výroční zprávu zákon o účetnictví, a to pro všechny subjekty zapsané ve veřejném rejstříku - §21a. Z nestátních neziskových organizací jde o nadace, nadační fondy, obecně prospěšné společnosti a ústavy, které tuto povinnost měly již doposud, a dále pak o zejména spolky, odborové organizace, organizace zaměstnavatelů, společenství vlastníků jednotek. Jestliže nadační fond podléhá auditu, má povinnost zveřejnit výroční zprávu i účetní závěrku, až po jejich ověření auditorem.

Zákon stanovuje **lhůty** pro zveřejnění:

- do 30 dnů, po schválení účetní závěrky a výroční zprávy příslušným orgánem a ověření auditorem,
- nejpozději však do 12 měsíců od rozvahového dne zveřejňované účetní závěrky.

Zákon současně stanovuje povinnost účetním jednotkám, které nemají povinnost auditu zveřejnit i účetní závěrku a výroční zprávu za rok 2014, a to v termínu do 31. 3. 2016 a účetní závěrku a výroční zprávu za rok 2015 do 30. 11. 2017.

3.3 Povinnost zveřejňování dle nového občanského zákoníku a zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

V následující podkapitole se zaměříme na to, co pojem „veřejný rejstřík“ znamená, a dále jak si nadační fondy vedou ve zveřejňování výše uvedených kritérií ve veřejném rejstříku.

Pojem „**veřejný rejstřík**“ je zaveden do českého právního řádu občanským zákoníkem, a to v § 120 a 121. Sám občanský zákoník, coby jednotící norma soukromého práva tento pojem neupravuje. Této problematice je právě věnován samostatný zákon, jelikož jde o pojem veřejného práva, které je stavěno na jiných principech než právo soukromé. Pojmem „veřejný“ ve významovém slova smyslu znamená obecně přístupný, veřejně přístupný, nikoli utajený.

V § 120 zákona č. 89/2012 je uvedeno:

„Do veřejného rejstříku se o právnické osobě запиše alespoň den jejího vzniku, den jejího zrušení s uvedením právního důvodu a den jejího zániku, jakož i její název, adresa sídla a předmět činnosti, jméno a adresa bydliště nebo sídla každého člena statutárního orgánu spolu s uvedením způsobu, jakým tento orgán právnickou osobu zastupuje, a údajů o dni vzniku nebo zániku jejich funkce.“

Dále se v § 120 dočteme právě o informaci, že veřejný rejstřík je volně přístupný, a může do něj nahlížet každý. § 120 uvádí, že:

„Jiný právní předpis stanoví, jaké jsou veřejné rejstříky právnických osob, které právnické osoby se do nich zapisují a jak, nebo které další údaje se do nich o právnických osobách zapisují, a jak se z nich vymazávají, popřípadě zda je součástí veřejného rejstříku sbírka listin. Veřejné rejstříky právnických osob jsou přístupné každému; každý do nich může nahlížet a pořizovat si z nich výpisy, opisy nebo kopie.“

Jak již bylo uvedeno, problematice veřejného rejstříku je v legislativě ČR věnovaný samostatný zákon, a to č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, jehož účinnost nastala dne 1. 1. 2014. V České republice je veřejný rejstřík informační systém veřejné správy, který je veden v elektronické podobě a vede jej rejstříkový soud.

Dle § 1 podle zákona č. 304/2013 Sb., se veřejným rejstříkem rozumí spolkový rejstřík, nadační rejstřík, rejstřík ústavů, rejstřík společenství vlastníků jednotek, obchodní rejstřík a rejstřík obecně prospěšných společností.

Práva a povinnosti nadačních fondů v souvislosti s návrhem na zápis do veřejného rejstříku, změnu zápisu nebo výmaz z veřejného rejstříku a doplňující skutečnosti zapisované do nadačního rejstříku jsou uvedena v § 31 – 34 tohoto zákona.

Dle § 25 jsou do veřejného rejstříku zapisovány například tyto skutečnosti:

- jméno a sídlo nebo adresa místa pobytu zapsané osoby,
- předmět činnosti nebo podnikání,
- právní forma právnické osoby,
- den vzniku a zániku právnické osoby,
- identifikační číslo osoby, které zapsané osobě přidělí rejstříkový soud; identifikační číslo osoby poskytne rejstříkovému soudu správce základního registru právnických osob, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci,
- název statutárního orgánu,
- je-li zřízen kontrolní orgán, jeho název, počet členů kontrolního orgánu, jméno a adresa místa pobytu,
- údaj o tom, že P. O. má zapsán statut veřejné prospěšnosti, a kdy ji byl přiznán.

Hlava IV tohoto zákona je věnována Sbírce listin, kde se této problematice věnují § 66-74. Mezi povinné náležitosti sbírky listin patří například (§ 66):

- zakladatelské právní jednání právnické osoby, statut nadačního fondu,
- rozhodnutí o volbě jmenování, odvolání nebo doklad o jiném ukončení funkce osob, které jsou členem statutárního orgánu, likvidátorem, či insolvenčním správcem,
- výroční zprávy, řádné, mimořádné a konsolidované účetní závěrky, nejsou-li součástí výroční zprávy, stanoví-li povinnost jejich uložení do sbírky listin zákon upravující účetnictví osob a vyžaduje-li jejich vyhotovení jiný zákon, návrh rozdělení zisku nebo vypořádání ztráty,
- smlouvu o sloučení nadace, nadačního fondu nebo ústavu, rozhodnutí správní rady o změně právní formy nadace, nadačního fondu nebo ústavu,
- posudek znalce na ocenění nepeněžitěho vkladu při založení nadace, nadačního fondu,
- rozhodnutí soudu o přemístění sídla nadace, nadačního fondu nebo ústavu do zahraničí.

3.4 Analýza transparentnosti NF

Na vzorku 112 NF byla provedena analýza, jak si dané organizace stojí ve zveřejňování povinných dokumentů ve veřejném rejstříku. Z každého kraje bylo vybráno osm zástupců organizací, se vznikem mezi léty 1998 - 2014¹⁷. Analýza byla zaměřena na dvě účetní období, tedy za roky 2014 a 2015. Dle údajů Českého statistického úřadu bylo v roce 2014 zapsáno celkem 1 407 nadačních fondů, v roce 2015 byl zaznamenán mírný nárůst, počet NF byl 1 518.

Z toho vyplývá, že v roce 2014 bylo zkoumáno 7,96 % NF a v roce 2015 7,37 %, z celkového počtu NF v České republice. Bylo vybráno celkem 9 kritérií, které byly předmětem analýzy. V dalším odstavci jsou uvedena sledovaná kritéria.

Analyzovaná kritéria:

- 1) první oblastí analýzy je zveřejňování účetních výkazů tj. rozvahy, výkazu zisku a ztráty a přílohy. Rozvaha je jedním ze základních finančních výkazů, podává informace o tom, jakým majetkem fond disponuje a dále jaké má závazky. Výkaz zisku a ztráty informuje o tom, jakého výsledku hospodaření daný nadační fond dosáhl. Zmíněné výkazy jsou důležitým základem pro ověření činnosti organizace,

¹⁷ V příloze č. 1 je uveden seznam 112 nadačních fondů, jejich sídlo, IČO a datum vzniku

- 2) dalším sledovaným kritériem bylo zveřejňování výroční zprávy¹⁸, která podává celkový obraz o činnosti a hospodaření subjektu, jsou v ní zakomponovány i finanční výkazy. Můžeme říci, že je to souhrnný přehled, který nám podává informace o uplynulém období daného fondu. Ve výroční zprávě bývají často zobrazovány příběhy jedinců, rodin, či skupin, kterým byla poskytnuta pomoc, což je samozřejmě dobrý směr, jelikož to přidává organizaci na důvěryhodnosti. Případně mohou být ve výroční zprávě vyjmenováni sponzoři, či zobrazena jejich propagační loga,
- 3) další analyzovanou oblastí je zveřejňování údajů o dárcích fondu, zda jsou uvedena jejich jména, pokud se jedná o FO, či názvy PO, jejich loga a výše daru. Případně, pokud nebyl poskytnut peněžní dar, tak uvedená forma dárcovství,
- 4) poté se výzkum zaměřil na zveřejňování statutu nadačního fondu, což je základní organizační dokument NF. „*Upravuje vnitřní poměry organizace a také vztahy nadačního fondu či nadace ke třetím osobám.*“¹⁹ Statut nadačního fondu je důležitý, ukládá se do sbírky listin rejstříku nadací a nadačních fondů. Každý může do statutu nahlédnout a pořizovat z něj výpisy.
- 5) následující sledovanou oblast tvoří správní náklady, čímž se rozumí náklady na zaměstnance, provoz organizace (úklid, elektřina, topení), případně tvorba rezerv a opravných položek.

3.5 Vyhodnocení výsledků analýzy ze sbírky listin veřejného rejstříku

V následující kapitole jsou uvedeny výsledky provedené analýzy, která byla zaměřena na zveřejňování dokumentů a vybraných informací ve veřejném rejstříku. Analyzovaná kritéria jsou blíže popsána v předchozí kapitole 3. 4 „Analýza transparentnosti nadačních fondů.“ Cílem bylo zjistit, jak si nadační fondy vedou ve zveřejňování vybraných skutečností, s ohledem na jejich zákonné povinnosti.

¹⁸ V příloze č. 2 je uveden vzor výroční zprávy nadačního fondu Charlese Merrilla

¹⁹GRANJA, Monika. *Fundace v novém občanském zákoníku*. ISEA [online]. [cit. 2012-12-03]. Dostupné z: <http://iseacz.dnh.cz/Aktuality/Posledn%C3%AD%C4%8DI%C3%A1nkyakoment%C3%A1%C5%99e/tabid/64/articleType/ArticleView/articleId/100/Fundace-v-novm-obansk-m-zkonku.aspx>

Na základě provedeného průzkumu a zjištěných výsledků, byla sestavena tabulka, která obsahuje komplexní vyhodnocení. Pro přehlednost a lepší představivost jsou výsledky v tabulce uvedeny jak v početním, tak procentuálním vyjádření. Tab. 3. 2 obsahuje vyhodnocení za dvě účetní období, tedy roky 2014 a 2015. Procentuální vyjádření je zaokrouhleno na celá čísla nahoru.

Tab. 3.2 Vyhodnocení výsledků analýzy veřejného rejstříku za rok 2014 a 2015

ANALYZOVANÉ KRITÉRIUM	SLEDOVANÉ OBDOBÍ							
	Rok 2014				Rok 2015			
	ANO		NE		ANO		NE	
	Počet NF	% podíl	Počet NF	% podíl	Počet NF	% podíl	Počet NF	% podíl
Finanční výkazy účetní závěrky:								
Rozvaha	35	31	77	69	28	25	84	75
Výkaz zisku a ztráty	35	31	77	69	28	25	84	75
Příloha	12	11	100	89	13	12	99	88
Výroční zpráva	26	23	86	77	24	21	88	79
Dárci	14	13	98	87	13	12	99	88
Dárci > 300 000,-	2	2	110	98	3	3	109	97
Statut	71	63	41	37	72	64	40	36
Správní náklady	17	15	95	85	14	13	98	88

Zdroj: vlastní zpracování

U následujících kritérií (seznamu dárců, dárci, kteří poskytli příspěvek vyšší než 300 000,- Kč a náklady na správu) je hodnoceno zveřejňování těchto údajů ve výroční zprávě daného nadačního fondu, nikoli jako samostatný dokument zveřejněný ve veřejném rejstříku.

V roce 2014 zveřejnilo svou rozvahu celkem 35 nadačních fondů z analyzovaných 112 organizací, což představuje 31 % z celku. V nadcházejícím roce 2015 zveřejnilo svou rozvahu

pouze 28 subjektů (25 %), tedy z tabulky vyplývá, že oproti předešlému roku, poklesla míra zveřejňování o šest procentních bodů. V porovnání mezi kraji si nejlépe v tomto ohledu vede Královéhradecký kraj, a oblast hlavního města Prahy, kde z každého kraje zveřejnily svou rozvahu čtyři analyzované organizace.

Dalším účetním výkazem je VZZ, kde byly zjištěny totožné výsledky jako v předcházejícím bodě. V roce 2014 zveřejnilo VZZ 35 (31 %) nadačních fondů, a v roce 2015 28 (25 %) institucí.

Nejslabší stránkou z oblasti zveřejňování finančních výkazů, je uveřejňování příloh. V roce 2014 zveřejnilo svou přílohu pouze 12 nadačních fondů (11 %). V nadcházejícím roce tento počet stoupl pouze o jednu jednotku, tedy na 13 (12 %).

Pouze 26 (23 %) z analyzovaných subjektů zveřejnilo v roce 2014 výroční zprávu. V následujícím roce bylo číslo menší, kdy pouhých 24 institucí (21 %) zveřejnilo svou výroční zprávu. Tento výsledek není nijak příznivý. Výroční zpráva udává obraz o fungování nadačního fondu za uplynulý rok. Jsou zde vyobrazeny příběhy jedinců, děkovné dopisy lidí, kterým byla poskytnuta pomoc. Pro organizaci je to skvělá příležitost, jak dát široké veřejnosti vědět o svém poslání a naplňování cílů nadačního fondu. V této oblasti shledáváme obrovský prostor pro zlepšení.

Z Tab. 3. 2 je zřejmé, že pouze 14 (13 %) subjektů v roce 2014, uvedlo ve výroční zprávě jména svých dárců, ať už jednotlivců, či jména firem a jejich loga. V roce 2015 uveřejnilo jména svých dárců pouze 13 (12 %) organizací. Opět v této oblasti jsou shledány jisté rezervy. Ze strany neziskové organizace je poděkování a uveřejnění jmenného seznamu dárců vstřícným gestem, jak vyjádřit poděkování a vděk za poskytnuté dary.

Dalším sledovaným bodem v oblasti dárců bylo zveřejnění příspěvků nad 300 000,- Kč, kdy v roce 2014 uvedly 2 (2 %) NF a v roce následujícím 2015 pouze 3 (3 %) NF, že od svých dárců obdržely příspěvky, které překračovaly hodnotu 300 000,- Kč.

Nejlépe hodnoceným kritériem, je zveřejňování statutu organizace, kdy v roce 2014 zveřejnilo statut celkem 71 (63 %) NF, v roce 2015 dokonce 72 (64 %) organizací. Což je větší polovina z analyzovaného vzorku.

Další analyzovanou oblastí je zveřejňování správních nákladů. Výsledky nejsou příznivé jako v přechodím bodě, v roce 2014 zveřejnilo své správní náklady pouze

17 (15 %) organizací, a v roce následujícím pouze 14 (13 %). Správní náklady zahrnují výdaje, které jsou nezbytné pro chod organizace, včetně odměn osobám v nich působících, pokud práci nevykonávají bezplatně.

ZÁVĚREČNÉ ZHODNOCENÍ

Zákon o účetnictví ukládá od data 1. 1. 2016 povinnost zveřejňovat účetní závěrku a výroční zprávu, a to pro všechny subjekty zapsané ve veřejném rejstříku. Jelikož je statut důležitým dokumentem, zůstala povinnost na požádání zpřístupnit nadacím i nadačním fondům, která byla určena i v zákoně č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech (ZNNF), zachována i nadále.

Důležitou informací, kterou je nutno uvést a brát na zřetel, je fakt, účetní jednotky mají povinnost zveřejnit výroční zprávu a účetní závěrku za rok **2015** do data **30. 11. 2017**. Jelikož jsou výsledky v obou sledovaných letech poměrně vyrovnané, o něco větší míra transparentnosti byla zaznamenána v roce 2014, ovšem není zde velká pravděpodobnost, že po tomto datu se výsledky budou výrazně lišit, nicméně tuto informaci musíme zohlednit.

Co se týče plnění těchto zákonných povinností, z výzkumu byly zjištěny ne velmi příznivé výsledky. Při zveřejňování výkazů účetní závěrky (rozvahy, výkazu zisku a ztráty, přílohy) ani polovina z analyzovaných nadačních fondů nesplnila svou zákonnou povinnost. Nejhuře hodnotícím výkazem v rámci zveřejňování účetní závěrky je příloha, která je zveřejňována v průměru za dvě sledovaná účetní období pouze v 11,5 % případů, což je velmi nízké číslo. Rozvahu a VZZ v průměru za sledovaná léta tedy 2014 a 2015 zveřejnilo pouze 28 % organizací.

Skutečnosti, které byly zjištěny, nejsou pro rozvoj transparentnosti v ČR velmi příznivé. Pokud vezmeme v potaz potencionálního dárce, který se rozhoduje, kam by mohl své peněžní prostředky vložit, a bude se chtít dozvědět bližší informace o fungování daného NF, který si vybral, například jaké měl výsledky hospodaření v předchozích letech, jaký má nadační fond majetek, případně nějaká pasiva a nahlédne do veřejného rejstříku, zhruba v 70 % případů bude zklamán a informace, které jsou zásadní pro jeho rozhodování, mu nebudou poskytnuty. Může nastat možnost, že požádá konkrétní nadační fond o poskytnutí těchto dokumentů, případně se zajde informovat osobně, nicméně také může nabýt dojmu, že NF něco zatajuje, a proto tyto výkazy neukládá do veřejného rejstříku. Zveřejňování finančních výkazů je velmi důležité, už jen pro kontrolu daného NF, aby mohl udělat případné srovnání vývoje, v běžném

období a těch předcházejících. V rámci transparentnosti vůči veřejnosti je to důležitý aspekt. Zveřejnění daných skutečností ve veřejném rejstříku budí u lidí větší důvěryhodnost a působí seriózněji, s tím, že daná organizace nemá potřebu tyto informace zatajovat.

Obdobně obstála v rámci zveřejňování výroční zpráva, která podává souhrnný přehled o tom, jak nadační fond hospodařil, jaké má plány a cíle do budoucna, na co se chce zaměřit, zda plánuje nějaké zásadní změny do budoucích let. Jako obrovské pozitivum, které je součástí výroční zprávy, je zveřejňování příběhů ať už jedinců, rodin, či skupiny občanů, kterým byla poskytnuta pomoc. Lidé se tak mohou přesvědčit, kam jejich příspěvky skutečně putovaly. V pár výročních zprávách byly vyobrazeny děkovné dopisy jedinců, kterým byla podána pomocná ruka. Dále bylo zjištěno, že většina NF neuvádí ve své výroční zprávě plány do budoucna, dlouhodobé vize, kterými chce ubírat svůj směr, což je také jedna ze záležitostí, která by zde měla být obsažena, aby lidé věděli, jaké jsou dlouhodobé plány nadačního fondu.

Výroční zpráva je důležitým dokumentem a proto by její zveřejňování nemělo být podceňováno, v průměru pouze 22 % organizací splnilo svou zákonnou povinnost, což tento výsledek není uspokojivý.

Zveřejňování jmen a log dárců se pohybuje v průměru kolem 12,5 %, a v průměru 2,5 % NF uvedlo, že příspěvky dárců byly nad 300 000,- Kč. Zveřejnění jmen dárců je milým gestem NF, který tímto způsobem poděkuje za projevenou pomoc. Nicméně v rámci výzkumu bylo také zjištěno, že někteří dárce nechtěli být jmenováni a zůstat v anonymitě.

Jako nejlépe hodnoceným kritériem se ukázalo zveřejňování statutu NF. Kdy v průměru 63,5 % organizací, což je nadpoloviční většina, zveřejnila tento organizační dokument. V porovnání s ostatními sledovanými oblastmi je to téměř dvojnásobný nárůst v oblasti zveřejňování. Statut je dobré zveřejnit, aby veřejnost viděla, jakými vnitřními pravidly se NF řídí.

Správní náklady zveřejnilo v průměru 14 % organizací za obě sledovaná období. Tento výsledek je sice malý, nicméně pravděpodobně v rozhodování, které organizaci daný darce poskytne finanční dar, nebude mít tak velké vypovídací schopnosti. Ovšem alespoň pro představu, je dobré tento fakt uveřejnit ve výroční zprávě. Správní náklady zahrnují výdaje, které jsou vynaloženy na provoz organizace.

4 Analýza informací zveřejňovaných na webových stránkách

Druhá polovina praktické části je zaměřena na zveřejňování informací na webových stránkách, zda má daný nadační fond své internetové stránky, které podávají obraz o transparentnosti nadačního fondu, a jaký obsah je na nich zveřejňován.

Jelikož žijeme v moderní době, kdy použití počítačů, moderních technologií, vymožeností současné doby, patří téměř k denní rutině, je důležité jít s dobou a neotálet v pozadí. Právě jedním z prostředků, který slouží k získávání informací a znalostí je internet. Mnoho lidí si zvyklo využívat služby internetu, díky němuž se dozvídáme množství informací, aktualit, zajímavostí.

Využití internetu je skvělou příležitostí, spojit se s širokou veřejností. Ukázat lidem, co daný nadační fond vykonává za činnost, jaké jsou jeho poslání, vize a cíle, na jakou skupinu lidí je pomoc zaměřena. Webové stránky jsou tzv. prostředníkem v dorozumívání mezi nadačním fondem a obyvateli, potenciálními dárci.

Internetové stránky by měly být srozumitelné pro běžného uživatele, logicky uspořádány, tak aby se v nich člověk dokázal lehce zorientovat. Informace, které jsou zde uvedeny, by měly být aktuální a neměly by být starší jednoho roku. Web by měl být přehledný, uspořádaný a na první dojem by měl člověka zaujmout. Pokud má daný nadační fond internetové stránky, zvyšuje si tím i možnost rozšířit své potenciální dárce, jelikož v drtivé většině případů, první myšlenka, která napadne většinu lidí, kde hledat dostupné informace, je právě internet, či sociální síť.

K analýze zveřejňování informací na webových stránkách, byl použit vzorek 112 nadačních fondů,²⁰ na kterých byla analýza aplikována, opět bylo z každého kraje ČR vybráno osm zástupců.

Výzkum se zaměřil na to, jak si nadační fondy stojí ve zveřejňování finančních výkazů a dalších informací na svých internetových stránkách. Prvním krokem analýzy bylo zjistit, kolik ze zkoumaných nadačních fondů má své vlastní internetové stránky, v dalším bodě byla provedena analýza toho webu.

²⁰ V příloze č. 1 je uveden jmenný seznam analyzovaných nadačních fondů

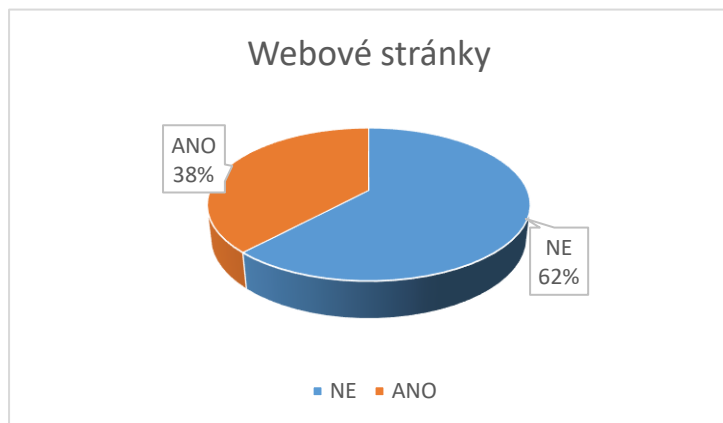
Sledovaná kritéria:

- zveřejnění statutu a zakládací listiny,
- dále zda je zveřejněný účel nadačního fondu,
- poté má-li NF zveřejněnou výroční zprávu za rok 2014 a 2015,
- zda je uveden na internetových stránkách jmenný seznam dárců, či jejich dary vyčísleny v Kč,
- další sledovanou oblastí bylo uvedení bankovního spojení,
- zda jsou k nalezení na internetových stránkách kontaktní údaje,
- dále, jestli NF zveřejňuje, komu byly poskytnuty příspěvky, na jaké účely (obdarování),
- analyzovanou zajímavostí bylo zveřejňování aktivit nadačního fondu. To znamená, zda NF pořádá nějaké kulturní, či charitativní akce, dny pro rodiny s dětmi, setkání přátel a příznivců fondu, a další. Tyto aktivity ukazují, jak široce je organizace v kontaktu s veřejností,
- poslední sledovanou oblastí je složení orgánů organizace, zda jsou zde uvedena jména osob podílejících se na chodu nadačního fondu.

4.1 Vyhodnocení analýzy zveřejňování informací na webových stránkách

Následující kapitola podává celkový obraz o výsledcích, které byly zjištěny prostřednictvím analýzy. Primárním krokem bylo zjistit, kolik z analyzovaných subjektů má své internetové stránky.

Graf 4. 1 Internetové stránky nadačních fondů

Zdroj: vlastní zpracování

Z analýzy vyplývá, že své internetové stránky má pouze 43 nadačních fondů, což je pouze 38 %, zbylá část zkoumaných organizací, tedy 69 NF (62 %) nepublikuje svou činnost prostřednictvím internetových serverů. Prezentace pomocí internetových stránek dopomůže k oslovení široké veřejnosti, s přihlédnutím k této informaci, je počet NF, kteří disponují svým webem nízký. Jak již bylo zmíněno výše, internet je skvělým komunikačním prostředkem mezi NF a veřejností.

Následující tabulka ukazuje výsledky výzkumu analýzy, která byla provedena v oblasti zveřejňování informací na internetových stránkách. Procentuální i početní údaje jsou porovnávány a vyjádřeny k počtu 43 NF, které mají své internetové stránky. Procentuální vyjádření je zaokrouhleno na celá čísla nahoru.

Tab. 4. 1 Vyhodnocení informací zveřejňovaných na internetových stránkách

ANALYZOVANÉ KRITÉRIUM ²¹	ANO		NE	
	Počet NF	Podíl v %	Počet NF	Podíl v %
Statut, základací listina	16	37	27	63
Účel	36	84	7	16
Výroční zpráva rok 2014	11	26	32	74
Výroční zpráva rok 2015	12	28	31	72
Seznam dárců	12	28	31	72
Částky v Kč - dary	4	9	39	91
Bankovní spojení	32	74	11	26
Obdarování	26	60	17	40
Kontaktní údaje	40	93	3	7
Aktivity nadačního fondu	17	40	26	60
Složení orgánů	19	44	24	56

Zdroj: vlastní zpracování

Bylo zjištěno, že statut²² a základací listinu zveřejnilo pouze 16 nadačních fondů tedy (37 %). S nejlepším výsledkem obstálo zveřejňování účelu NF. Účel je jedna z nejdůležitějších informací, která by měla být na internetových stránkách uvedena. Jelikož, pokud se daná situace bere z pohledu dárců, určitě chtějí znát, kam své peníze vkládají a komu mohou být nápomocny. Účel má na svých internetových stránkách zveřejněno 36 institucí, což je

²¹ Stav k 25. 03. 2017

²² V příloze č. 3 je ukázka statutu nadačního fondu Charlese Merrilla

84 %. Ať je to zveřejnění statutu, což je základní organizační dokument nadačního fondu, či účelu, měla by každá organizace tyto informace na svém webu zveřejnit. Pro příklad je uveden účel nadačního fondu Plamínek naděje, který se na svých internetových stránkách prezentuje takto:

„Účelem je všestranná podpora a pomoc postiženým, handicapovaným a znevýhodněným dětem i dospělým. Svou pomocí se snažíme přinášet radost, podporu i snazší životní podmínky těm, kteří to v naší společnosti potřebují.“ (www.plamineknadeje.cz/o-nas/)

S účelem je také úzce spjato zveřejňování skutečných příběhů lidí, kteří využili pomoci nadačního fondu. Lidé a investoři alespoň vidí, kam peníze skutečně putovaly a jakým způsobem pomohly. Nadačnímu fondu to přidává na důvěryhodnosti, že je s finančními prostředky nakládáno dle poslání a je skvělé vidět příběhy jedinců z reálného života.

Hlavní přidanou hodnotou je hlavně to, že pokud se člověk někdy ocitne v nepříznivé životní situaci, jsou zde organizace, které se něho postaví. V dalších odstavce této praktické části se budou věnovat tématu, proč lidé poskytují finanční příspěvky těmto organizacím.²³

Nižší míra zveřejňování informací byla zaznamenávána u výročních zpráv během let 2014 a 2015. Svou výroční zprávu v roce 2014 zveřejnilo pouze 11 (26 %) ze sledovaných NF, v roce 2015 bylo číslo o jednu jednotku vyšší, tedy svou výroční zprávu zveřejnilo 12 (28 %) NF. I zde je nutné brát v potaz, že dle zákona o účetnictví, je povinnost účetních jednotek zveřejnit účetní závěrku a výroční zprávu za rok 2015 do 30. 11. 2017. Výroční zpráva je dokument, který podává informace o vývoji společnosti za celý rok. Prostřednictvím výroční zprávy informuje NF o finanční situaci, výsledcích hospodaření za uplynulé období, a o budoucích vyhlídkách, které daná organizace má. Výroční zpráva je řazena mezi nástroje marketingové komunikace, jehož pomocí NF prezentuje své cíle, poslání, budoucí vizi. Dobře zpracovaná výroční zpráva pomáhá budovat vyšší míru důvěryhodnosti, a také tvořit image nadačního fondu.

S podobným výsledkem jako v předchozím bodě, dopadlo zveřejňování seznamu dárců. Seznam dárců byl zveřejněn pouze u 12 nadačních fondů (tj. 28 %). Toto skóre není zcela příznivé. V některých případech nebyl uveden jmenný seznam, ale loga daných sponzorů. V rámci výzkumu bylo také zjištěno, že dárci nechtěli být jmenováni a chtěli zůstat

²³ Blíže se dárcovství věnuje kapitola 4.5 Výzkum dárcovství

v anonymitě. Ovšem na poslední příčce se v rámci analýzy ukázalo zveřejňování částek jednotlivých dárců, kdy pouze 4 (9 %) z analyzovaných NF uvedlo na svých internetových stránkách částky, které jim byly poskytnuty v rámci darů. S dárcovstvím je také těsně spjata zveřejňování bankovního spojení. Tato oblast si vede celkem obstojně, a to s výsledkem, kdy číslo bankovního účtu mělo na svých internetových stránkách 32 (74 %) nadačních fondů.

Dalším kritériem, na který se výzkum zaměřil, bylo zveřejňování obdarovaných jedinců. Celkem 26 (60 %) institucí uveřejnilo na svém webu osoby, kterým byla poskytnuta pomoc. U některých organizací byly zobrazeny i příběhy osob. Tento ukazatel je velmi důležitý, jelikož veřejnost se může dočíst, kam skutečně peníze putovaly a k jakému účelu byly využity. Dále záleží na svobodné volně dárce, zda by chtěl přispět na podobnou věc.

Důležité informace, které by se měly na webu objevit, jsou kontaktní údaje. Minimálně uvedení kontaktní adresy a telefonního spojení. Kontaktní údaje zaujaly v rámci pomyslného žebříčku zveřejňování první pozici, kdy 40 (93 %) NF uvedlo na svém webu kontaktní údaje.

O něco horší výsledek byl zjištěn v rámci zveřejňování aktivit organizace. Celkem 17 (40 %) ze zkoumaných NF má zveřejněné své aktivity. Mezi aktivity organizace patří zejména kontakt s širokou veřejností a pořádání různých kulturních a zábavných akcí (např. dětské dny, zábavná odpoledne, besídky, turnaje, den s Policií ČR, den s Armádou ČR, charitativní běh, preventivní onkologické prohlídky). Výčet akcí je individuální dle charakteru a účelu nadačního fondu. Každopádně zveřejňování těchto skutečností je skvělou propagační příležitostí k navázání bližšího a důvěryhodnějšího vztahu s veřejností.

Posledním sledovaným kritériem bylo zveřejnění složení orgánu společnosti. Členy svých orgánů zveřejnilo pouze 19 (44 %) z analyzovaných institucí, což je menší polovina. Zbýlých 24 (56 %) NF nemělo na svém webu zmínku o orgánech společnosti.

4.2 Komparace zveřejňování informací ve veřejném rejstříku a webových stránkách

Následující kapitola se zabývá porovnáním zveřejňování informací ve veřejném rejstříku a internetových stránkách. Cílem kapitoly je zjistit, kolik ze 43 nadačních fondů, které disponují svými internetovými stránkami, zveřejňuje účetní výkazy (rozvahu, výkaz zisku a ztráty, přílohu) a výroční zprávu ve veřejném rejstříku a také na internetových stránkách. Tab. 4. 2, umístěna na další straně, zobrazuje komplexní vyhodnocení analýzy.

Tab. 4.2 Vyhodnocení výsledků analýzy zveřejňování informací ve veřejném rejstříku a webových stránkách

SLEDOVANÉ KRITÉRIUM	WEB/VEŘEJNÝ REJSTŘÍK	2014			2015		
		Ano/ne	Počet	%	Ano/ne	Počet	%
Rozvaha ²⁴	Web	Ano	8	19	Ano	5	12
		Ne	35	81	Ne	38	88
	Veřejný rejstřík	Ano	24	56	Ano	19	44
		Ne	19	44	Ne	25	58
Výkaz zisku a ztráty	Web	Ano	8	19	Ano	5	12
		Ne	35	81	Ne	38	88
	Veřejný rejstřík	Ano	24	56	Ano	19	44
		Ne	19	44	Ne	24	56
Příloha	Web	Ano	4	9	Ano	3	7
		Ne	39	91	Ne	40	93
	Veřejný rejstřík	Ano	8	19	Ano	6	14
		Ne	35	81	Ne	37	86
Výroční zpráva	Web	Ano	11	26	Ano	10	23
		Ne	32	74	Ne	33	77
	Veřejný rejstřík	Ano	20	47	Ano	16	37
		Ne	23	53	Ne	27	63

Zdroj: vlastní zpracování

Z provedeného výzkumu vyplývá, že více informací je uvedeno ve veřejném rejstříku, než na internetových stránkách. Téměř ve všech případech je dvojnásobný počet informací zveřejněných ve veřejném rejstříku, ale na internetu jsou tyto poznatky postrádány. Z tabulky je zřejmé, že ani v jednom případě nejsou výsledky podobné, či nijak vyrovnané.

Nejmenší rozdíl je u zveřejňování přílohy, kdy v roce 2014 zveřejnilo svou přílohu ve veřejném rejstříku 8 (19 %) NF a na webu mají svou přílohu vloženou 4 (9 %) z analyzovaných 43 institucí. V roce 2015 byl poměr zveřejňování zachován, pouze s tím rozdílem, že přílohu zveřejnily na svém webu pouze 3 (7 %) NF a ve veřejném rejstříku byla příloha uložena v 6 (14 %) případech.

²⁴ I v této tabulce je nutno zohlednit fakt, že účetní závěrku a výroční zprávu za rok 2015 musejí NF zveřejnit do data 30. 11. 2017

Zveřejňování rozvahy a výkazu zisku a ztráty si v ohledu zveřejňování vede velice podobně. V roce 2014 zveřejnilo rozvahu a VZZ 8 (19 %) NF na svých webových stránkách, ve veřejném rejstříku mělo tyto dokumenty vloženo 24 (56 %) NF. V roce 2015 byl zaznamenán mírný pokles, na webu zveřejnilo svou rozvahu a VZZ pouze 5 (12 %) z analyzovaných institucí, a ve veřejném rejstříku má tyto listiny uloženo 19 (44 %) analyzovaných subjektů.

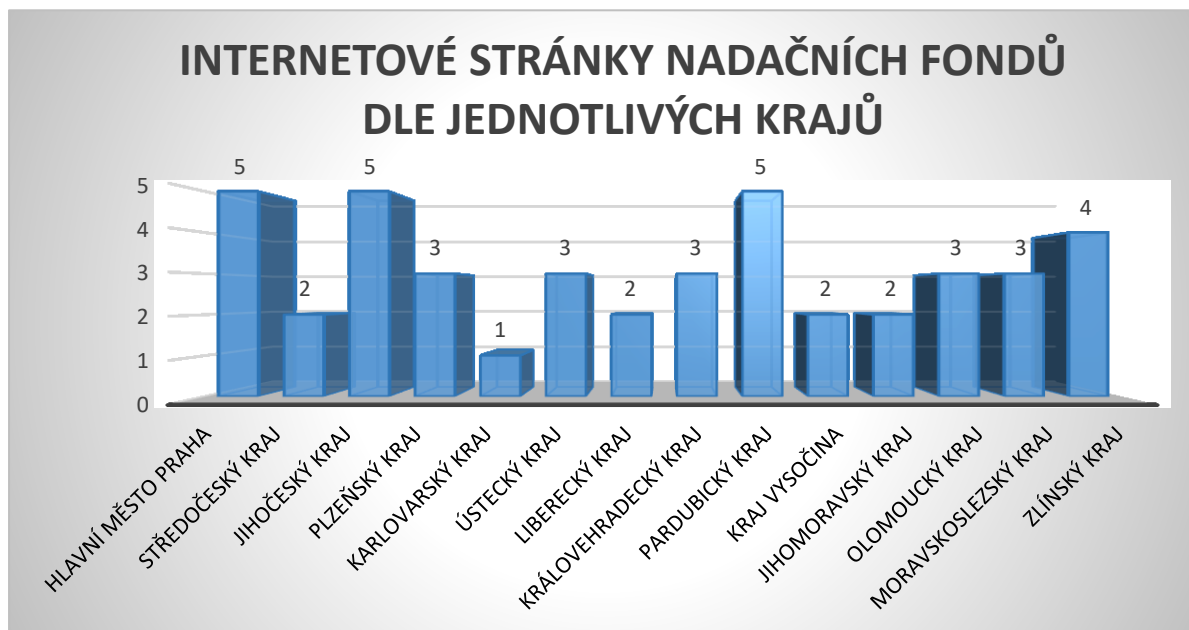
Posledním sledovaným kritériem je zveřejňování výroční zprávy. Situace zveřejňování výroční zprávy za rok 2014 a 2015 je na webových stránkách vyrovnaná, v roce 2014 zveřejnilo svou výroční zprávu 11 (26 %) NF a v roce 2015 počet NF klesl o jeden bod, tedy 10 (23 %) NF uveřejnilo výroční zprávu na svém webu.

Lepších výsledků dosáhlo zveřejňování výroční zprávy ve veřejném rejstříku, v roce 2014 zde zveřejnilo svou výroční zprávu 20 (47 %) NF, a v roce 2015 zpřístupnilo výroční zprávu ve veřejném rejstříku 16 (37 %) NF. V celkovém vyhodnocení se nejlépe umístilo na webových stránkách právě zveřejňování výroční zprávy.

4.3 Internetové stránky dle jednotlivých krajů

Následující kapitola je věnována analýze, kde bylo zjišťováno ve kterém kraji má nejvíce nadačních fondů své internetové stránky. Graf 4. 2 zobrazuje vyhodnocení zkoumání.

Graf 4.2 Internetové stránky nadačních fondů dle jednotlivých krajů

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu vyplývá, že na první příčce se umístily tři kraje a to Hlavní město Praha, Jihočeský kraj a kraj Pardubický. Počet webových stránek je v těchto krajích totožný. Pět z osmi analyzovaných nadačních fondů má své internetové stránky, celkem 63 %. Je to větší polovina, což je celkem přijatelné číslo.

Pomyslnou druhou příčku zaujímá Zlínský kraj, kde svými internetovými stránkami disponují čtyři nadační fondy, což je 50 % z analyzovaného celku.

Z provedeného výzkumu vyplývá, že Plzeňský, Ústecký, Královehradecký, Olomoucký a Moravskoslezský kraj, zaujímají třetí příčku v oblasti zveřejňování dle jednotlivých krajů. V těchto krajích mají své internetové stránky 3 NF, což je 38 %.

Menším počtem svých internetových stránek disponují kraje: Středočeský, Liberecký, Jihomoravský a kraj Vysočina, kde své webové stránky mají pouze dva NF, což představuje pouze 25 %.

Naopak nejhůře dopadl kraj Karlovarský, kde své internetové stránky má pouze jeden nadační fond. Zjištěný výsledek není vůbec příznivý, zbylých 7 NF nekomunikuje prostřednictvím internetových stránek se svými potenciálními dárci, případně příznivci NF, což je obrovská škoda, jelikož internet má obrovský potenciál v oslovování široké škály lidí.

CELKOVÉ ZHODNOCENÍ VÝZKUMU

Jak vyplývá z uvedeného výzkumu, pouze 43 NF disponuje svými internetovými stránkami, což je pouhých 38 %. Jak již bylo zmíněno, je to velká škoda, jelikož žijeme v moderní době, a dnešní svět plný vymožeností si tuto komunikaci prostřednictvím internetu, sociálních sítí vyloženě žádá. Web je skvělou možností propagace, slouží k oslovení širokého okruhu lidí, organizace na něj může umísťovat aktuality, uskutečněné kulturní akce, budoucí vize, plány a podobně.

V této oblasti je shledán obrovský prostor pro zlepšení, před výzkumem byl hrubý odhad, že zhruba 80-85 % NF bude disponovat svými internetovými weby, nicméně výzkum ukázal, že tento fakt se nenaplnil ani z poloviny.

Z analýzy bylo dále zjištěno, že weby jsou ve většině případů přehledné, srozumitelně uspořádány a běžný uživatel nemá sebemenší problém se zorientovat. V některých případech bylo špatně dohledatelné bankovní spojení, a kontaktní údaje, které nebyly na první pohled

zřetelné. Jako obrovské pozitivum je vnímáno umístění reálných příběhů a skutků, které se díky NF uskutečnily.

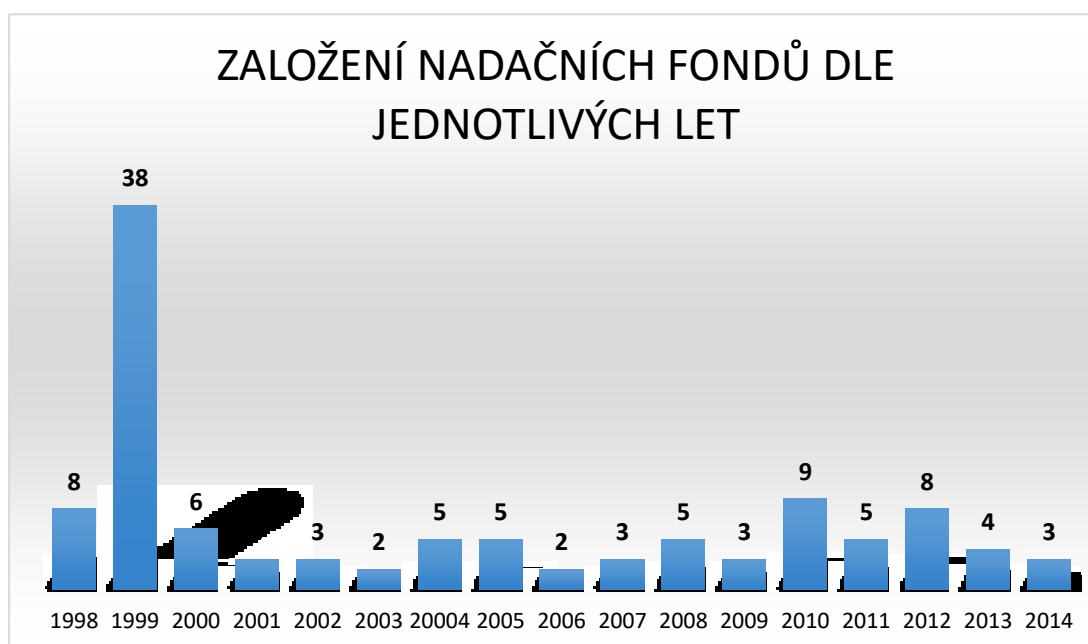
Zhruba u 13 % webu bylo shledáno, že byly pouze založeny, vloženy na ně kontaktní údaje a dále jim nebyla věnována žádná pozornost. Toto zjištění není příznivé, jelikož weby by měly být aktuální a vypovídat o současném dění organizace.

Doporučení, které vyplývá z této studie, je jednoznačné, a tedy, že by se NF měly zaměřit lépe na svou propagaci, marketing, aby bylo dosaženo většího % oslovení potenciálních dárců, případně dobrovolníků, kteří by se chtěli podílet na chodu organizace.

4.4 Založení nadačních fondů dle jednotlivých let

Následující graf zobrazuje založení analyzovaných NF dle jednotlivých let. Z analyzovaných organizací, kdy byl vybrán vzorek 112 nadačních fondů, které vznikaly všechny mezi léty 1998 – 20014. Graf 4. 3, který je umístěn na následující straně, podává celkový obraz o založení organizací v jednotlivých letech.

Graf 4. 3 Rok založení analyzovaných nadačních fondů

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu vyplývá, že nejvíce NF bylo založeno v roce 1999, kdy rovných 34 % nadačních fondů vzniklo právě v této době. Rok 1999 vyčnívá nad ostatními daty. Druhým rokem, kdy bylo založeno nejvíce organizací, je rok 2010, nicméně zde číslo není tak vysoké jako v roce

1999. V roce 2010 bylo založeno celkem 9 z analyzovaných NF, což představuje pouze 8 % z celku.

V ostatních letech je počet založených NF vyrovnaný. Nejméně nadačních fondů bylo založeno v roce 2003 a 2006, kdy vznikly pouze dva nové NF, což jsou pouhá 2 %.

4.5 Výzkum dárcovství

Nadační fondy tvoří neodmyslitelnou součást neziskového sektoru v České republice.

„Řadu neziskových organizací podporuje jeden nebo několik málo hlavních dárců, kteří poskytují většinu potřebných prostředků.“²⁵ Tento výrok s sebou nese určitá úskalí, do určité chvíle to nemusí být vnímáno jako překážka, jelikož jednorázové financování od dárců a sponzorů může být pro činnost organizace dostačující, a umožňuje organizaci vykonávat její cíle a poslání, věnovat se aktivitám a činnostem, které si stanovila. Nicméně z dlouhodobého hlediska a udržení stability je toho nevhodná strategie.

Okamžikem, kdy přicházejí první komplikace, je stoupající závislost na finančních prostředcích, získaných od jednoho subjektu. Mohou nastat situace, kdy současný dárc, z jakéhokoli důvodu, přestane podporovat neziskovou organizaci, a tím může dojít k jejímu oslabení, či dokonce zrušení. Zároveň také organizace, které má pouze jednoho dárce, má problémy v činnostech dlouhodobého plánování a vizí, jelikož se musí přizpůsobovat prioritám hlavního dárce a jeho finančním možnostem. Je tedy potřeba, aby byla organizace financována vícezdrojově, rozšíření současných příjmů o nové zdroje financování, aby docházelo ke snížení zmíněného rizika.

Zdrojů, které lze použít pro financování organizace je poměrně mnoho. Je však nutné zmínit, že každá organizace je jedinečná, individuální, a to nejen kvůli svému poslání a činnostem, kterým se věnuje, ale také díky volby v oblasti financování.

Faktorem, který má podstatný vliv na volbu financování organizace je oblast, ve které daná instituce působí. Některé neziskové organizace působí například ve sféře, která se zabývá pomocí dětem, či lidem se zdravotním handicapem, takové oblasti jsou pro potenciální dárce

²⁵NORTON, M.: *Praktický průvodce fundraisingem pro neziskové organizace*, Nadace Via, Praha, 2003. Dostupné z: <http://docplayer.cz/1288235-Prakticky-pruvodce-fundraisingem-proneziskove-organizace.html>

pravděpodobně lukrativnější (ať už například pro individuální dárcovství, či firemní), než organizace působící na poli ochrany lidských práv, či nemovitých kulturních památek.²⁶

Dalším důležitým bodem je vhodnost použitého zdroje, což je nejvíce propojeno právě s firemním dárcovstvím, jelikož ne každá firma je vhodným dárcem pro jakoukoli neziskovou organizaci. Firma, která poskytne finanční výpomoc, může mít například obor podnikání, který je v přímém rozporu se stanoviskem neziskové organizace, a přijetí daru by bylo z etických důvodů nevhodné.

Omezujícím faktorem může být také například místní působnost organizací, jelikož neziskové organizace mají většinou malou územní působnost, je těžké dosáhnout kupříkladu na zdroje financování ze zahraničí.

Je také nutné zdůraznit, že každá nezisková organizace si musí být vědoma toho, zda má potřebné zdroje na provozování aktivity, kterou si zvolila, a kterou chce k získání peněz z určitého zdroje použít. Kapitálem, který má daná organizace k dispozici nerozumíme jen peněžní zdroje, ale je zapotřebí brát v úvahu i následující hodnoty:

- **lidé**, kteří aktivitu organizují,
- **dovednosti a zkušenosti**, které jsou zapotřebí,
- **peníze**, které je nutné do dané aktivity investovat,
- **kapacita**, nutná k reakci na žádosti,
- kontakty, bez nichž se v současnosti nezisková organizace neobejde,
- **příznivci**, kteří mají zájem a odhodlání se zapojit,
- **důvěryhodnost a pověst** organizace, která je jednou z nejdůležitějších k tomu, aby lidé chtěli být s organizací spojováni.

Všechn tento kapitál neziskové organizace je nutný k tomu, aby daná organizace byla schopna určitý zdroj obstarat a vhodně potenciálního dárce oslovit.²⁷

4.6 Dárcovství v číslech

Dárcovství a dobrovolnictví tvoří značnou část naší morálky, našeho života a pomáhají nám utvářet občanskou společnost. Tyto dva pojmy jsou nejčastěji spojovány s neziskovými

²⁶ Oblasti působnosti neziskových organizací je věnována kapitola 2. 14

²⁷ NORTON, M.: Praktický průvodce fundraisingem pro neziskové organizace, Nadace Via, Praha, 2003. Dostupné z: <http://docplayer.cz/1288235-Prakticky-pruvodce-fundraisingem-proneziskove-organizace.html>

organizacemi. Dary mohou být poskytovány ať už v podobně finanční, hmotné, nebo také v podobě odvedené pomoci, či práce pro danou organizaci.

Frič uvádí, že:²⁸ „*Pozitivní obraz neziskových organizací tvoří zejména vlastnosti, týkající se dobročinnosti a služeb, které občanům poskytují. Dominují hlavně charitativní úsilí pomáhat těm nejpotřebnějším a schopnost vytvářet mezi lidmi pocit solidarity.*“

Nyní budou blíže popsány výsledky výzkumu²⁹, který byl proveden v roce 2011. Daná studie ukazuje zajímavé informace v oblasti dárcovství, jak na něho lidé pohlížejí, jak dárcovství vnímají, zda jsou ochotni přispívat neziskovým organizacím.

Výzkum se zaměřuje na chování jednotlivců vůči neziskovému sektoru. Mezi sledované respondenty patří lidé, kteří žijí na území České republiky a jsou starší osmnácti let. Nejčastěji zastoupenou věkovou kategorií jsou respondenti v rozmezí 18-25 let, naopak nejméně zastoupenou skupinou jsou lidé, kterým je 61 let a více. Bádání bylo provedeno celkem na 278 respondentech, kdy z pohledu dosaženého vzdělání převažuje středoškolské a vysokoškolské vzdělání, naopak ve výzkumu bylo pouze 7 lidí, kteří dosáhli pouze základního vzdělání. V celkovém počtu 278 respondentů, muži tvořili 44 % (121 osob) a ženy představovaly 56 % (157 osob).

Z výzkum vyplývá, že větší polovina dotázaných (55 %) poskytla v roce 2010 peněžní dar neziskovým organizacím, a z nich zhruba 44 % poskytlo také nepeněžní dar. Každý z celkového počtu 153 dárců, kteří poskytli finanční dar, podpořil v průměru téměř dvě NO.

NEJČASTĚJI PODPOŘENÉ ORGANIZACE

V Tab. 4.3, která je uvedena na následující straně, je uveden přehled nejčastěji podpořených neziskových organizací, které lidé ve výzkumu uvedli.

²⁸FRIČ, Pavol a kol. Dárcovství a dobrovolnictví v České republice: (výsledky výzkumu NROS a Agnes). Vyd. 1. Praha: NROS, 2001. 115 s. ISBN 80-902633-7-2.

²⁹NEZISKOVKY. Dárcovství v číslech: Centrum pro výzkum neziskového sektoru [online]. Ing. Markéta Řežuchová, Ph.D, 2011 [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/clanky/511_693/fakta_studie-vyzkumy-nno/

Tab. 4. 3 Přehled nejčastěji podpořených organizací

NÁZEV ORGANIZACE	POČET DÁRCŮ
Liga proti rakovině	38
Člověk v tísni	22
Adra	22
Charita, červený kříž	18
Bílá pastelka	17
Světluška	15
Pomozte dětem	12
Kuře	6
SOS vesničky	6
Unicef	6
Život dětem os	5
Kapka naděje	5

Zdroj: vlastní zpracování dle provedené studie z roku 2001³⁰

Na prvním místě se umístila organizace Liga proti rakovině, kdy 38 dotázaných respondentů poskytlo této organizaci dar. Mezi další nejčastěji podporované organizace patří Člověk v tísni a Adra. Ve výčtu organizací se objevují také ty, které jsou podpořeny mediální kampaní (např. Kuře, Unicef, Kapka naděje).

ZDROJE INFORMACÍ

Jednou z oblastí, kterou se výzkum zabýval, byly zdroje informací, ze kterých lidé čerpají, pokud se chtějí dozvědět informace o dané organizaci.

Nejčastějším zdrojem informací o neziskových organizacích, který lidé vyžívají, je televize a rozhlas, dále osobní kontakt přímo se členem organizace. Celkem 22 % respondentů upřednostňuje tuto možnost. Tab. 4. 4, která je umístěna na následující straně, uvádí nejčastější zdroje informací, které populace používá k zjišťování informací o organizaci.

³⁰NEZISKOVKY. Dárcovství v číslech: Centrum pro výzkum neziskového sektoru [online]. Ing. Markéta Řežuchová, Ph.D, 2011 [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/clanky/511_693/fakta_studie-vyzkumy-nno/

Tab. 4. 4 Nejvyužívanější zdroje informací

ZDROJ INFORMACÍ	PODÍL V % ³¹
TV, rozhlas	22
Noviny, časopisy	10
Tištěné propagační materiály organizace	10
Prezentace organizace na internetu	6
Kontakt s členem organizace	22
Osobní dopis od organizace	3
Příbuzní, přátelé	15
Spolupracovníci, kolegové	6
Jsem členem organizace	6

Zdroj: vlastní zpracování dle³²

Na dalším místě se umístily tištěné a propagační materiály spolu s novinami a časopisy, tuto možnost využívá 10 % dotázaných. Naopak jako nejméně využívaným zdrojem informací se ukázalo napsání osobního dopisu danému nadačnímu fondu, tuto možnost využívají pouze 3 % lidí.

DŮVODY DÁRCOVSTVÍ

Tato kapitola se zabývá důvody, které vedou lidi k poskytování dobrovolného dárcovství. Nejčastějším důvodem, který uvedlo 88 osob (29 %) je důvěra v organizaci a v její účel. Další příčku zaujímá přímé oslovení respondentů organizací, celkem 13 %. Dále 35 osloveným lidem jednoduše přišlo, že poskytnutím daru udělají dobrou věc. Tab. 4. 5 ukazuje důvody, které přiměly osoby k poskytnutí daru.

Tab. 4. 5 Důvody podpory neziskových organizací

DŮVOD PODPORY NO	POČET	PODÍL V %
Důvěra	88	29
Oslovení	40	13
Dobrá věc	35	12
Pomoc v nouzi	17	6
Neuvedeno	12	4
Známý (pracuje)	11	4
Tradice	11	4

³¹Součet zdrojů informací převyšuje počet dárců, kteří na danou otázku odpověděli, a to z toho důvodu, že dárce často uváděl více zdrojů najednou

³²NEZISKOVKY. Dárcovství v číslech: Centrum pro výzkum neziskového sektoru [online]. Ing. Markéta Řežuchová, Ph.D, 2011 [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/clanky/511_693/fakta_studie-vyzkumy-nno/

Víra	10	3
Propagace	10	3
Solidarita	9	3
Vlastní zkušenost	7	2
Organizace mě zaujala	5	2
Osobní účast	5	2
Náhodné	3	1
Přesvědčení	2	1

Zdroj: vlastní zpracování dle³³

Mezi nejméně vyhledávané způsoby poskytnutí daru patří náhodný výběr organizace, případně poskytnutí daru jen z toho důvodu, že lidem přišla organizace zajímavá. Pouze 2 % lidí uvedlo, že se zapojuje do činnosti neziskových organizací.

ZPŮSOBY POSKYTNUTÍ DARU

Existuje mnoho způsobů, díky kterým se dá dárcovství zrealizovat. Dle výzkumu se jako nejoblíbenější jeví poskytnutí daru v hotovosti rovnou do kasičky, kdy tuto variantu uvedlo 25 % dotázaných. Na dalším místě se umístila forma daru pomocí bankovního převodu spolu s možností poslání dárcovské SMS, tuto možnost upřednostňuje 19 %. Mezi méně oblíbené možnosti patří poskytnutí daru prostřednictvím složenky. Další způsoby poskytnutí darů, uvádí Tab. 4. 6.

Tab. 4. 6 Nejčastější formy poskytnutí daru

ZPŮSOB	POČET	PODÍL V %
V hotovosti do kasičky	76	25
Bankovním převodem	59	19
Telefonicky	59	19
Koupě předmětu	46	15
V hotovosti pokladníkovi	32	11
Kombinací	16	5
Složenkou	12	4

Zdroj: vlastní zpracování dle³⁴

³³NEZISKOVKY. Dárcovství v číslech: Centrum pro výzkum neziskového sektoru [online]. Ing. Markéta Řežuchová, Ph.D, 2011 [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/clanky/511_693/fakta_studie-vyzkumy-nno/

³⁴NEZISKOVKY. Dárcovství v číslech: Centrum pro výzkum neziskového sektoru [online]. Ing. Markéta Řežuchová, Ph.D, 2011 [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/clanky/511_693/fakta_studie-vyzkumy-nno/

5 Závěr

V dnešním světě, který je plný spěchu, a lidé se neustále za něčím uhánějí, ať už jsou to finance, práce, povinnosti, nákupy, úklid domácnosti, je velice těžké se na chvíli pozastavit, oddychnout si, načerpat nové síly, energii a hlavně si uvědomit, co člověk má. Pokud má člověk střechu nad hlavou, domov, kam se může s úsměvem vracet, lednička po otevření nezeje prázdnotou a zdraví také slouží, může se pousmát a říct si, že má právě ty nejdůležitější věci, které jsou ke spokojenému životu zapotřebí. Mnoho lidí možná bude oponovat, že chtějí drahá auta, luxusní dovolené, značkové oblečení, chodit se stravovat do vyhlášených restaurací. Jenže, nač se neustále stresovat, uhánět se za něčím, co bychom mít mohli, ale nemáme? Závidět jeden druhému, koukat na to, co má právě on, ale já ne?

Ač to zní jako klišé, člověk by se měl radovat z maličkostí, které ho obklopují každým dnem. Ať už je to probouzení do nového dne za doprovodu slunce, zpěvu ptáku a těšit se z okamžiku, že právě máme dalších 1 440 minut, a záleží právě na nás, jak s nimi naložíme. Buď můžeme být mrzutí, naštvaní na celý svět, protože nám pořád někdo ubližuje, a věci nejdou podle plánu, nebo máme možnost vzít všechno do vlastních rukou a udělat si okamžiky našeho života příjemnějšími a k našemu prospěchu.

Bohužel, ne každý má v životě takové štěstí, a bylo mu dopřáno právě to, o čem snil. Jenže o to je krásnější, že existují lidé, kteří jsou si toho vědomi, a snaží se vynaložit úsilí, aby těmto lidem jejich život zpříjemnili. Přestože v dnešním světě, kde jsou peníze jakýmsi pomyslným měřítkem úspěchu, je stále možné najít jedince, kteří chtějí podat pomocnou ruku, prospět jiným občanům, aniž by za to očekávali úplatu, či jakési finanční ohodnocení. Právě tito lidé zakládají neziskové organizace, s určitými vizemi, cíli, a snaží se je plnit právě proto, že mají určité poslání, které jim není lhostejné, a chtějí pomoci.

Neziskové organizace jsou organizace, které poskytují služby či zboží, které by mohly poskytovat například podnikatelské subjekty za odměnu, ovšem s tím rozdílem, že jejich služby nejsou komerčně tak přitažlivé, přestože jsou pro společnost velice důležité. Neziskové organizace jsou samostatně zodpovědné subjekty, a i zde je zapotřebí profesionální přístup kvalifikovaných pracovníků, dlouhodobá strategie, plánování, uvědomění si a dodržování stanovených cílů.

Rozvoj v oblasti neziskového sektoru je zcela rychlý a dynamický, každoročně přibývá spousta nových institucí, které se v této oblasti angažují, a nastává zde „konkurenční boj.“ Je proto dobré mít i v této oblasti odborníky, kteří se budou starat o chod organizace, zabezpečovat její finanční stabilitu a další rozvoj.

Jedna z věcí, kterou si lidé musejí uvědomit je, že některé služby nedokáže zajistit stát, ani ziskový sektor, nýbrž neziskové organizace. Člověk nikdy neví, jaký zlom může v jeho životě nastat, a zda se právě on neocitne v situaci, kdy by právě onu pomocnou ruku přivítal. Pokud chceme, aby se občanská společnost vyvíjela kupředu, fungovala, je dobré mít ve státní ekonomice silný neziskový sektor.

Z výzkumu vyplývá, že většina organizací neplánuje své dlouhodobé a strategické cíle, kdy s tímto je úzce spojeno získávání finančních zdrojů, některé z analyzovaných institucí uvedly, že v daném roce neobdržely žádné příspěvky ani dary. Ač to bude znít paradoxně, finanční prostředky jsou jednou z důležitých skutečností, které nezisková organizace potřebuje k naplnění svých cílů a poslání. Úkolem neziskových institucí je dostat se do podvědomí lidí, aby si také uvědomili, že rozvoj neziskového sektoru je pro naši společnost velice důležitý.

Seznam použité literatury

ODBORNÁ LITERATURA:

1. DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v praxi*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-040-1.
2. DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v teorii*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-799-7.
3. FRIČ, Pavol a kol. *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice: (výsledky výzkumu NROS a Agnes)*. Vyd. 1. Praha: NROS, 2001. 115 s. ISBN 80-902633-7-2.
4. MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. Účetnictví (ANAG). ISBN 978-80-7263-675-4.
5. REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5.
6. STEJSKAL, Jan, Helena KUVÍKOVÁ a Kateřina MAŤÁTKOVÁ. *Neziskové organizace - vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-973-9.

ELEKTRONICKÉ DOKUMENTY A OSTATNÍ:

7. BACHMANN, P. [online] *Transparentnost a veřejná prospěšnost českých neziskových organizací*. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/studie_bachmann_pro_web.pdf
8. DONORSFORUM. *Průvodce Občanským zákoníkem pro nadace a nadační fondy* [online]. Kolektiv autorů pod vedením JUDr. Hany Frištenské, 2013 [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: www.donorsforum.cz/pages/serve.php?file..pruvodce..nadace-a-nadacni-fondy
9. EPRAVO. *Nadační fond podle nového občanského zákoníku* [online]. Praha: Mgr. Kristýna Sojková, 2014 [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nadacni-fond-podle-noveho-obcanskeho-zakoniku-94584.html>

10. GRANJA, Monika. *Fundace v novém občanském zákoníku*. ISEA [online]. [cit. 2012-12-03]. Dostupné z: <http://iseacz.dnh.cz/Aktuality/Posledn%C3%AD%C4%8DI%C3%A1nkyakoment%C3%A1%C5%99e/tabid/64/articleType/ArticleView/articleId/100/Fundace-v-novm-obansk-m-zkonku.aspx>
11. JUSTICE. *Veřejný rejstřík* [online]. Ministerstvo spravedlnosti České republiky, 2015 [cit. 2017-04-19]. Dostupné z [https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik\\$firma?navez=Zadejte+n%C3%A1zev+subjektu+nebo+I%C4%8CO](https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik$firma?navez=Zadejte+n%C3%A1zev+subjektu+nebo+I%C4%8CO)
12. NEZISKOVKY. *Dárcovství v číslech: Centrum pro výzkum neziskového sektoru* [online]. Ing. Markéta Řežuchová, Ph.D, 2011 [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/clanky/511_693/fakta_studie-vyzkumy-nno/
13. NEZISKOVKY. *Statistika počtu NNO v letech 2014 až 2016 podle údajů ČSÚ*. [online]. 2016 [cit. 2017-05-01]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/data/Statistika%20po%C4%8Dtu%20nest%C3%A1tn%C3%ADch%20neziskov%C3%BDch%20organizac%C3%AD%202014_2016_prosinec%202016txt16356.pdf
14. NORTON, M.: *Praktický průvodce fundraisingem pro neziskové organizace*, Nadace Via, Praha, 2003. Dostupné z: <http://docplayer.cz/1288235-Prakticky-pruvodce-fundraisingem-proneziskove-organizace.html>
15. SP AUDIT. *Novinky ve zveřejňování informací z účetnictví* [online]. [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: <http://www.spaudit.cz/novinky-ve-zverejnovani-informaci-z-ucetnictvi/>
16. ŠKARABELOVÁ, S. (ed.) *Definice neziskového sektoru* (Sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS). Brno: CVNS, 2005, s. 51. ISBN 80–239–4057–0. Dostupné z: http://cvns.econ.muni.cz/prenos_souboru/is/soubory/web/138-scan22-definice-neziskoveho-sektoru.pdf
17. 22 HLAV. *Povinnost auditu a zveřejňování u nestátních neziskových organizací od 1.1.2016* [online]. Praha: Mirka Nebuželská, 2016 [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: <http://www.22hlav.cz/povinnost-audit-u-zverejnovani-u-nestatnich-neziskovych-organizaci-od-112016>

ZÁKONY:

18. Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě) ze dne 24. dubna 2002. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 19. 4. 2017]. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-198#f2316448>
19. Zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních фондах a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o nadacích a nadačních фондах) ze dne 3. září 1997. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 19. 4. 2017]. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-227#f1805248>
20. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník ze dne 3. února 2012. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 19. 4. 2017]. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89#f4578845>
21. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví ze dne 12. prosince 1991. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 19. 4. 2017]. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563#f1396263>
22. Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob ze dne 12. září 2013. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 19. 4. 2017]. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-304#f5078369>
23. Vyhláška č. 504/2002 Sb., vyhláška, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví ze dne 6. listopadu 2002. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. In: © AION CS 2010-2017 [cit. 19. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-504#f2384510>

Seznam zkratek

FO	Fyzická osoba
EU	Evropská unie
NNO	Nestátní nezisková organizace
NO	Nezisková organizace
NOZ	Nový občanský zákoník
PO	Právnícká osoba
RV	Rada vlády
VZZ	Výkaz zisku a ztráty
ZNNF	Zákon o nadacích a nadačních fondech

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на ведомі, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečné, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3),
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 5. 5. 2017

.....Rzymanová.....

Lucie Rzymanová

Seznam příloh

- Příloha č. 1 Jmenný seznam analyzovaných nadačních fondů
- Příloha č. 2 Výroční zpráva nadačního fondu Charlese Merrilla
- Příloha č. 3 Statut nadačního fondu Charlese Merrilla